Ե· ՏԱՐԻ 1444 ԹՒԻՆ ՀԱՅՈՑ 4380 ՍԱՀՄԻ 17 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1888 (Ն· Տ·) 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1888 2 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան
غلطه‌ده نورادونكیان خاننده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արծաթ	160
» վեցամսեայ	» »	80
» Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց » եւ օտարական թղթատարով տարեկան	»	240
Գաւառաց համար եւ օտարական թղթատարով վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներէ տարեկան	Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուրս գրուած յօդուածոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՔՍԱՆ ԵՒ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ
ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՈՐԿԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՆՑԵԱԼՆ ԵՒ ՆԵՐԿԱՆ

(Թայմզ, Խմբ· Յօդ· 1 Նոյմ·)

Երէկ, 31 Հոկտ·, 25րդ տարեդարձն էր գահակալութեան Եորկիոս Առաջնոյ, Թագաւորին Հելլենաց· Այս դէպք եռանդեամբ կը տօնուի թէ՛ ի Յունաստան և թէ ուր որ յոյն վաճառականք կան համախմբուած, այսինքն արեւելեան ամեն վաճառաշահ քաղաքաց և Եւրոպիոյ մայրաքաղաքաց մէջ· Օտար Տէրութիւնք խնդակցութիւններ կը ղրկեն· Միջերկրական Տէրութիւնք, ընդ որս Անգլիա, նաւախմբեր ղրկեցին, հաւանօրէն մասնակցելու համար հակահելլենական նաւային ցոյցն 1886ի· Ամեն կերպիւ պատիւ և մեծարանք կ'ընծայուին այն Իշխանին որ խղճի մտօք կատարեց 1863ին տուած խոստումն, երբ պատանի մ'էր տակաւին, և որ թագաւորական իշխանութեան ներքեւ հելլենական փոքրիկ թագաւորութիւնն անչափ դժուարութեանց մէջէն անցաւ անչափ մեծ յաջողութեամբ· Զրոյց մը ելաւ վերջերս թէ Թագաւորը մտադիր է հրաժարիլ իր կենաց այս առոյգ հասակին մէջ, երբ Յունաստանի ներքին և արտաքին վիճակն երկու հազար տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած կերպիւ յաջող և պայծառ է· Այս [illegible] տեր· և եթէ հրաժարի, Եորկիոս Թագաւոր ցոյց տուած պիտի լինի թէ 25 ամեայ թագաւորութիւն մը բաւական աշխատութիւն մը կը համարի, և անձնական հանգստեան կը փափաքի·

Եորկիոս Թագաւոր 43 տարեկան չկայ դեռ, բայց իր թագաւորութեան սկիզբներն Յունաստանի համար հնախօսութիւն կը թուի· Այժմ Եորկիոս Թագաւոր կ'իշխէ քաղաքակիրթ և բարգաւաճ երկրի մը վրայ, որ 25 տարի յառաջ աղքատ, անկարգ և խըռովայոյզ երկիր մ'էր, քաղաքային պատերազմաւ երկպառակեալ, անվարկ, անզօր և զուրկ քաղաքագիտական կարողութենէ· Օթոն Թագաւոր հրաժարիլ հարկադրուած էր կարգ մը զինուորական ապստամբութեանց, զորս իր նախարարք հոգ չէին ըներ զսպել· Իր Յունաստանէ հեռանալն ո՛չ ումեք ցաւ առթեց· Իր թագաւորութիւն կատարեալ անյաջողութեամբ վերջացաւ· Բայց յաջորդ գտնելու մասին Յունաստան և իր երեք պաշտպան Տէրութիւնք, Անգլիա, Ֆրանսա և Ռուսիա, դժուարութիւն կրեցին· Հելլենական հանրապետութիւն հաստատել ո՛չ ոք միտքէն կ'անցունէր, և բընիկ զօրական կամ պետական մարդ մը չկար անչափ վստահելի և ազդեցիկ որ թագաւորական իշխանութիւնն ստանձնէր· Դարաւոր խնդրութիւն նըշանաւոր մարդիկ արտադրելու կարողութենէն զրկած էր զՅունաստան· Հարկ եղաւ դուրսէն մէկը գտնել· Յունաստանի թագն առաջարկեցաւ նախ և առաջ Ֆերտինանտ Թագաւորին, Փորթուկալի Թագաւորին հօր, որ բացարձակ մերժեց· Գօպուրկեան երկու Իշխանաց առաջարկներ եղան· Նոքա եւս մերժեցին· Հելլենք ապա խորհեցան թէ ամենէն սահմանադրական և յարմարագոյն թագաւորը կրնար լինել Վիքթօրիա Թագուհւոյն զաւակներէն մին, և Ալֆրէտ Իշխան (Էտիմպըրկի Դուքսն) ո՛չ միայն անուանեցաւ, այլ և ընտրեցաւ 230,000 ժողովրդային քուէներով (plebiscite) թագաւոր Յունաստանի, երբ քանի մը հազար քուէներ ալ տրուեցան Նորա մրցակցին, Լէօյխթէնպէրկի Դքսին· Բայց ծանուցուեցաւ թէ ասոնց ո՛չ մին ո՛չ միւսը կրնայ ընդունուիլ պաշտպան Տէրութեանց կողմէ, որոց առարկութիւնք տեսնելով, Վիքթօրիա Թագուհին բացարձակ մերժեց իւր հաւանութիւն Ալֆրէտ Իշխանի գահակալութեան· Հելլենք դարձեալ հարկադրեցան ուրիշ մը փնտռել· Էտիմպըրկի Դուքսն որ անգլիական նաւախմբի մը հետ Յունաստան գացած է, այս միջոցիս ի դիմաց Անգլիոյ խնդակցական այցելութիւն մը կուտայ նոյն Վեհապետին որոյ թագն իրեն սահմանուած էր երբեմն· Ի վերջոյ, Անգլիոյ առաջարկութեամբ, թափուր գահը նուիրուեցաւ Գէորգ Իշխանին, երկրորդ որդի Շլէզվիկ Հոլշթայնի Քրիսթիան Իշխանին, որ երկու շաբաթ նորէն եղաւ Թագաւոր Դանիոյ· Գէորգ Իշխանին երկու երիցագոյն քոյրերէն մին [illegible] իշխանին հետ, և միւսը սահմանուած էր երեք տարի նորէն ամուսնանալ Զարեւիչին՝ այժմեան Զարին հետ· 18ամեայ Գէորգ Իշխան, Օթոն Թագաւորին յաջորդելով, գնաց Աթէնք, զոր զինուորական հակառակ խմբակներու ճարակ դարձած գտաւ· Փողոցներու մէջ կըռիւներ տեղի կ'ունենային, և շատ արիւն կը թափուէր· Ի վերջոյ կարելի եղաւ զօրքերն համոզել որ մայրաքաղաքէն հեռանան, և պատանի Թագաւորը Սահմանադրութեան վրայ երդում ըրաւ· Այն միջոցին Յունաստանի վիճակը դիտողներու մէջ քիչեր անչափ յուսալից էին որ կարենային գուշակել թէ դեռատի Թագաւորին իշխանութիւնն՝ անչափ դժուարութեանց մէջ տեղ՝ շատ տարիներ պիտի տեւէր, և Յունաստան պիտի ազատէր անիշխանութեան չարիքներէն·

Եորկիոս Թագաւորին օրով առաջին կարեւոր դէպքն եղաւ Անգլիոյ ձեռքը գտնուած յոնիական կղզեաց Յունաստանի ետ տրուիլն, որ ընդ երկար մտադրեալ, կատարեցաւ 1864 մայիսին· Բայց այս ստացումէն ժամանակ մը Յունաստան մեծ օգուտ չքաղեց· Իր ելեւմուտք յուսահատական անկարգութեան մէջ էին, աւազակութիւնք կ'իշխէր, և նախարարական տագնապք իրարու կը յաջորդէին· Այսպէս գնացին գործերը մինչեւ 1867, երբ Կրետէի ապստամբութիւնը ծագեցաւ, եւ Հելլենք յայտնապէս օգնութիւն ղրկեցին ապստամբաց, որոց դատն իբրեւ իրենց դատը կը նկատեն· Քիչ մնաց որ Յունաստան պատերազմի բըռնուէր Թիւրքիոյ հետ· բայց այս աղէտին առաջքն առնուեցաւ, ինչպէս եղաւ 1886ին ալ, և իրերն առաջուան վիճակին վերադարձան· 1870ին տեղի ունեցաւ Մարաթոնի աւազակաց ոճրային գործն, ուր չորս Եւրոպացիներ սպաննեցին չարաչար· Բայց այս աւելի չարագործութիւն Յունաստանի վերածնութեան անմիջական շարժառիթն եղաւ· Երկրին խղճին զգաց Թագաւորն եւ իր նախարարք զգացին թէ եռանդեամբ գործելու ժամն եկած է, և իրենց ջանքերուն սատարեցին օտար դեսպանք իրենց միաբան աջակցութեամբ· Աւազակները բռնուեցան և գլխատուեցան· Վաղուց էր քաղաքացիներ որք աւազակաց կ'օգնէին ձեռքի տակէ՝ աշարեկեցան, և լաւագոյն ճամբու մը մէջ մտան· Վաճառականութիւնը բարւոքեցաւ, և կառավարական հասոյթներն ալ աճեցան բաւական· Հանրօգուտ շինութեանց ձեռնարկեցաւ մեծաւ փութաջանութեամբ, այնպէս որ Յունաստան ունի այժմ 1,600 մղոն երկաթուղեամբ յաւ պողոտաներ և 400 մղոն երկաթուղի· Ընդարձակ ասպարէզ մը գտան հելլէն ժողովրդեան առեւտրական ընդունակութիւնք, որք նոյնչափ նշանաւոր են այժմ որչափ էին հին ժամանակներն, երբ Միջերկրականի և Եւքսինեան Պոնտոսի ծովեզրը յոնիական գաղթականութեամբք օժտուած էին· Յոյն վաճառականք [illegible] ներ որոնելու· և Մանչէսթրի և Կ· Պոլսոյ մէջ հարստութիւն դիզած Յոյներն յիշեցին մայր-հայրենիքն, և անոր նիւթական ու բարոյական բարգաւաճման նպաստեցին ազգասիրաբար· Դաստիարակութիւնն հոյակապ յառաջդիմեց· Դրական հին հրաշակերտներն որք բովանդակ քաղաքակիրթ աշխարհին կը վերաբերին, բայց մասնաւորապէս Յունաստանի սեփականութիւնն են, եռանդալից հետեւողներ ունեցան, և հելլենական արդի գրականութիւնը գամ բան զգամ ստացաւ մաս մը իր մեծափառ նախնեաց շնորհքէն ու գեղեցկութենէն· Եթէ ներքուստ յառաջդիմութիւն կար, արտաքուստ ալ Յունաստան բարեբաստ եղաւ սահմանաց ընդարձակում մը ձեռք բերելով՝ առանց սուր քաշելու· Երբ, 1829ին, ազատագրեալ Յունաստանի թագն առաջարկեցաւ Գօպուրկեան Լէօփոլտի, որ յետոյ Պելճիքայի Թագաւորն եղաւ, այդ յոյժ խոհեմ Իշխան առարկեց թէ անչափ նեղ սենեակի մէջ չի կրնար բնակիլ, Յունաստանի փոքրիկ թագաւորութիւնը նեղ սենեակի մը նմանցնելով· զի ո՛չ զԹեսալիա ո՛չ զԿրետէ պարունակող Յունաստան մը անկարելի կը դատէր· Եորկիոս Թագաւորին գահակալութենէն ի վեր, Յունաստան ստացաւ Թեսալիան և Եպիրոսի մէկ մասն, յոնիական կղզիներէն զատ զորս արդէն յիշեցինք· Իրաւ, Յունաստան դեռ գոհ չէ իւր հիւսիսային սահմանագծով, և դէպ ի Մակեդոնիա ակնարկներ կը նետէ· Բայց ո՛չ կրետական, ո՛չ մակեդոնեան խնդիրք ներկայի խնդիրները չեն· Առայժմ դիտելի բան սա է թէ Եորկիոս Թագաւորին իշխանութեան ներքեւ, Քումունտուրոսի և Թրիքուփիսի պէս քաղաքագիտաց բարւոք վարչութեան շնորհիւ, Յունաստան եղական յառաջդիմութիւններ ըրած է· 1829ի Հելլենասիրաց Յունաստանի նկատմամբ մարգարէութիւնք լիուլի իրագործեցան, թէեւ Եւրոպա Բիւզանդեան վերահաստատութիւն մը չի տեսներ, և Օսմ· Տէրութիւնն հաստատապէս ու զօրեղապէս կը պահպանէ իւր դիրքը ի Վոսփոր·

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԱՐԻՆ ՊԱՏԱՀԱԾ ԱՐԿԱԾԸ

Զրոյցներ կան թէ Թարանովքայի երկաթուղւոյ արկածն, որուն քիչ մնաց զոհ պիտի երթար Աղեքսանդր Գ իւր բոլոր գերդաստանով, Ոչնչականաց գործն էր, որք վերստին գործունէութիւն կը ցուցնեն եղեր· Պաշտօնական աղբիւրէ տրուած տեղեկութիւնք բնականապէս չեն ընդունիր այսպիսի մեկնութիւն մը, բայց չեն ալ բացատրեր թէ, երբ ամեն զգուշական միջոցներ ձեռք առնուած էին կայսերական կառախմբին ապահով ճամբորդութեան համար, այսպիսի արկած մը ի՛նչպէս կրցած է տեղի ունենալ· Ռուսիոյ հեռագիրք չեն թոյլատրեր թղթակցական [illegible] նութիւնները բաղդել պաշտօնական մանրամասն հեռագրէն, որ կ'ըսէ թէ Թարանովքայէ մեկնող կայսերական կառախումբը Պորքիի մօտ զառիվայրէ մը իջած պահուն, գծէն դուրս ելաւ, և այս միջոցիս Կայսրն ու Կայսրուհին իրենց զաւակներով կը ճաշէին սեղանի յատուկ շոգեկառքին մէջ· Երբ առաջին կառքը դուրս ելաւ, բոլոր կառախումբը սաստիկ ցնցուեցաւ, և յաջորդ կառքերը խորտակեցան· Սեղանի կառքը կտոր կտոր եղաւ, և եթէ մէջինները ողջ մնացին, ձեղունին դէպ ի մէկ կողմ հակելուն շնորհիւ էր· Այս նախախնամական կերպիւ պատսպարուած, Զարը, Զարուհին, գահաժառանգն և կայսերական գերդաստանին ուրիշ անդամները ողջ մնացին այն վտանգէն որուն զոհ գացին նոյն կառքին առջեւէն և ետեւէն գացող ուրիշ կառքերու ճամբորդները· Կայսեր հետեւորդներէն 19 անձինք մեռան և 18 անձինք վիրաւորեցան· Այս է պաշտօնական թիւն· Եւ թէպէտ պաշտօնական հեռագիրը կ'ըսէ թէ Զարն ու Զարուհին բնաւ չվնասուեցան, բայց ուրիշ հեռագիրք իմացուցած է թէ մին ձեռքէն և միւսն ոտքէն թեթեւ վէրքեր ընդունած են· Երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէնն ալ, որ Զարին հետեւորդներէն մին էր, ծանր վիրաւորելոց մէջ է· Թէեւ յորդ անձրեւ կը տեղար և գետինը ցեխոտ էր, Զարն և Զարուհին պահ մը կեցան՝ հսկելով վիրաւորելոց խընամածութեան· Յետոյ նոյն վեհափառութիւնք պահեստի կառախումբ մը նստելով ետ գացին ի Լօզովայէ, քանի որ՝ ճամբան գոցուած լինելով՝ նոյն ժամուն կառախումբը դէպ յառաջ չէր կրնար իր ընթացքը շարունակել· Զարն հրամայեց որ մեռեալք Փեթերսպուրկ փոխադրուին, և անոնց ընտանեաց ապրուստին համար բաւական բանակութեամբ թոշակներ կապուին· Վիրաւորներն ալ Խարքով փոխադրեցան դարմանուելու· Ի Լօզովայէ Զարը գեղջուկ կղերին հոգեհանգստեան պաշտօն մը կատարել տուաւ դժբախտ արկածելոց համար, և գոհաբանական պաշտօն մ'ալ՝ մեծ վտանգէն իրեն և իւրայնոց հրաշալի ազատման համար· Յետ այս պաշտաման, Զարն իրեն հետ վտանգէն զերծ մնացած բոլոր հետեւորդներն հրաւիրեց ճաշի, որ կայարանին մէջ պատրաստուած էր·

Ռուս լրագիրք խստիւ կը հարուածեն երկաթուղեաց վարչութիւնն, և կ'ըսեն թէ աւելի կատարեալ զգուշութիւն մը ի գործ պէտք էր դրուիլ Զարին ուղեւորութեան առթիւ·

Ի Պերլին այս լուր շատ գէշ տպաւորութիւն ըրաւ, և պահ մը ռուսական թուղթերն ինկան· Այս աղէտալի արկածին Ոչնչականաց գործ լինելու կասկածը միշտ կայ, թէեւ տակաւին եղելութեան սկզբնապատճառը մթոյ մէջ թաղուած կը մնայ·

Զարին ուղեւորութեան առթիւ [illegible] համազգեստով ծպտեալ·

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ Յ'ԱՆԳԼԻԱ

Մանչէսթր Կուրիէրի վերջին թիւերէն միոյն մէջ կը կարդանք թէ Սուրիոյ և Միջագետաց Յակոբիկեան կոչուած Ասորւոց հասարակութեան կողմէ Եպիսկոպոս Մար Գրիգորիոս Մանչէսթր գացած է, և անգլիացի բարեսէր անձերէ կազմեալ մասնախմբի մը առաջնորդութեամբ, ձեռնարկած է Յակոբիկեան Ասորի Եկեղեցւոյն վիճակը ծանօթացնել Անգլիացւոց, և այս հասարակութեան կրթական յառաջդիմութեան նպաստելու համար հանգանակութիւն կատարել· Փոքր Ժողովի մը մէջ որ գումարուած էր յատկապէս զինք լսելու համար, ասորի Եպիսկոպոսն իւր հասարակութեան տգէտ և ողորմելի վիճակը բացատրեր է, և յայտներ է թէ իւր նպատակն է մէկ քանի հատ հասարակ դպրոցներ բանալ, և կը փափաքի նաեւ իրեն հետ փոքր տպագրական մեքենայ մը տանիլ, արաբերէն տառերով գիրքեր տպագրելու համար· Եպիսկոպոսն ալ, իւր ժողովրդեան պէս, յոյժ աղքատ է· Հրաւիրեալներէն շատեր չէին կրցած ներկայ գտնուիլ, քաղաքային հանդէսի մը պատճառաւ, և հետեւապէս այս առաջին Ժողովին մէջ 5—6 ոսկիէ աւելի չստորագրուեցաւ· Բայց ներկայք բաւական տեղեկութիւն ստացեր են արեւելեան այս հին Եկեղեցւոյ վիճակին վրայ, և խոստացեր են աշխատիլ առաջադրեալ նպատակին համար· Եպիսկոպոսն ըսեր է թէ իւր Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնն անկլիքան Եկեղեցւոյ վարդապետութեան հետ նոյն է, և թէ ինք Անգլիա գտնուած միջոցին իւր թաղին եկեղեցին կը յաճախէ և հոն Ս· Հաղորդութիւն կ'առնու· Կը փափաքի որ կրթասէր և կարող Անգլիացիներ տարրական նպաստ մը յատկացնեն իւր բանալիք վարժարաններուն համար· Մէկ ամիսէն Եպիսկոպոսը Մանչէսթր պիտի վերադառնայ և հրապարակային Ժողովի մը մէջ ատենաբանութիւն մը պիտի ընէ·

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՍՈՊՐԱՆՑԷՆ

Պուլկարիոյ Ազգային Ժողովոյն կողմէ Ֆերտինանտ Իշխանին մատուցուած Ուղերձը կը յայտարարէ թէ Ժողովն Իշխանին երախտապարտ է յօգուտ Պուլկարիոյ ըրած բաներուն համար· Թէ Ժողովը պատրաստ է քուէարկել ամեն օրէնքները զորս կառավարութիւնը ներկայացնէ ի բարեկեցութիւն ժողովրդեան· Ժողովը կը յայտարարէ նաեւ թէ բանակին համար եղած ծախքերն արդարացի են· զի շնորհիւ այն ծախուց և ձեռք առնուած զինուորական բարեկարգական միջոցներու, բանակն այժմ ի վիճակի է ամեն պատահականութեան դիմադրելու·

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Բրիւքսէլ կը գրեն թէ պուլկար Սարէմպէյի երկաթեայ գիծը բանեցնելու գործը Պուլկարիոյ թողուլ, ըստ որում Պելլովայի կայարանն հարկաւոր ընդարձակութիւնն ու դիւրութիւնները չունի, և Սարէմպէյի կայարանը լաւագոյն է· Կը կարծուի թէ Պելլովայի և Սարէմպէյի միջեւ գտնուած տասն քիլօմէթրօ երկաթուղին եւս իւր ձեռքն անցունելով, պուլկար կառավարութիւնը մտադիր է կայս· կառավարութեան պաշտօնապէս ծանուցնել տալ Վաքարել Պելլովայի գծին Պուլկարիոյ կողմէ յառաջագոյն գրաւումը·

Պուլկար կառավարութիւնը թախանձագին ձեռնարկներ կ'ընէ նաեւ Պուլկարիայէն անցնող Պ· Հիրշի գծերուն վրայ ամենայն փոխադրման սակագինը զեղչել տալու համար·

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍՐՆ

Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսրը բացարձակ հրաման հանեց ծանուցանելով թէ իւր գահակալութեան 40րդ տարեդարձին առթիւ, որ առաջիկայ դեկտ· 2ին պիտի տօնուի, բնաւ չի փափաքիր հանրա-

---

—)(55)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊՈՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՍԵՐԺ ԲԱՆԻՆ

Բանին սկսաւ ծիծաղիլ·

—Կը տեսնէք թէ ի՛նչ կ'արժեն ձեր սպառնալիքներն, ըսաւ, եւ թէ ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն կուտամ անոնց։ Ուստի յառաջիկային մէջ խնայեցէ՛ք ինձ զայն։ Կը հարցունէք թէ ի՛նչ տեսակ մարդ եմ ես։ Ահա ըսեմ։ Ես քիչ համբերող մարդ մ'եմ, որ չախորժիր որ իր ազատութեան խոչընդոտ ըլլան, որ կ'ուզէ տէր մնալ իր տան մէջ։ Գիտցած եղիք ուրեմն եւ հաճեցէք ըստ այնմ շարժիլ·

Այս խօսքերուն վրայ, տիկին Տէվառէն տեղէն ցատքեց։ Իր կատաղութիւնը, որ աղջկանը երկիւղին առջեւ մեղմացած էր, աւելի սաստկութեամբ եռաց իր ուղեղին մէջ·

—Ահ, այդպէ՞ս է, գոչեց։ Ձեր կատարեալ ազատութի՞ւնը կ'ուզէք։ Կ'ըմբռնեմ։ Այնքան լաւ կը գործածէք զայն։ Դիտողութիւն չէ՞ք ընդունիր։ Արդարեւ աւելի հեշտ է։ Կ'ուզէք տէ՞ր մնալ ձեր տան մէջ . . . ։ Ձեր տա՛ն մէջ . . . Շիտակը, դուք այստեղը ի՞նչ էք որ այդ տեսակ ձեւեր կ'առնուք ինձ յանդիման։ Հազիւ թէ սպասաւորէ մ'աւելի բան մը։ Իմ վարձովս ամուսի՛ն մը։

Սերժ, աչքերն հրացայտ, սոսկալի շարժում մը ունեցաւ։ Ուզեց խօսիլ· այլ իր դողահար շրթունք չկրցան բառ մը արտասանել։ Ձեռքով դուռը ցոյց տուաւ տիկին Տէվառէնի։ Սա՝ հաստատ մտադրութեամբ իշխանին նայեցաւ, եւ կորովով մը զոր այնուհետեւ ոչինչ պիտի կարենար տկարացնել·

—Զիս արհամարհեցի՛ք։ Հետս գործ պիտի ունենաք։ Մնա՛ք բարով։

Եւ դուրս ելնելով այնքան հանդարտութեամբ որքան բարկութեամբ ներս մտած էր, գրասենեակ իջաւ։

Մառէշալի գրասենեակին մէջ, Քէյրօլ նստած էր, տիրուհւոյն գրագրին հետ խօսակցելով։ Սեղանաւորը կը պատմէր նմա այն երկիւղը զոր Հէրձօկի յանդգնութիւնը կը պատճառէր իրեն· Մառէշալ սիրտ չէր տար նմա վստահութիւն ունենալու։ Սեղանաւորին բարոյականին վրայ իր ունեցած գաղափարն եւս առաւել սաստկացած էր։ Այն բուռն համակրանքը զոր կ'զգար անոր աղջկան նկատմամբ չէր կրցած հակակշռել հօրն իր վրայ յառաջ բերած յոռի տպաւորութիւնն։ Եւ ջերմապէս կը յորդորէր զՔէյրօլ՝ ամեն համերաշխութիւն խզել այդպիսի մարդու մը հետ։ Արդէն, Քէյրօլ, այլ եւս գրեթէ բնաւ մասնակից չէր Եւրոպական Վարկի գործին։ Ընկերութեան կեդրոնը դեռ երեք ամսուան համար իր դրամատան մէջ էր։ Բաժնէթուղթք իր սնտուկը կը պահուէին, սակայն Հէրձօկի պատրաստած նոր մեծ գործն ի հրապարակ ելնելուն պէս, ելմըտագէտը պիտի հաստատուէր ընդարձակ շէնքի մը մէջ որ փութանակի կը կառուցուէր Օբէրայի թաղին մէջ։ Ուստի Հէրձօկ կրնար այժմէն խելքին փչած ամեն յիմարութիւնները գործել Քէյրօլ յապահովի էր։

Տիկին Տէվառէն ներս մտաւ։ Առաջին ակնարկով երկու մարդիկ անոր դէմքին վրայ նշմարեցին կրած բուռն յուզմանց հետքը։ Ոտքի ելան եւ լռելեայն սպասեցին։ Երբ տիրուհին բարկացած էր, ամեն ոք կը խոնարհէր անոր առջեւ։ Սովորութիւն մ'էր այս։ Գլխով նշան մ'ըրաւ Քէյրօլի և սկսաւ խուցին մէջ դառնալ, իր խոկմանց մէջ ընկղմած։ Յետոյ, յանկարծ կանգ առնելով·

—Մառէշա՛լ, ըսաւ, Բանին իշխանին հաշիւը պատրաստէ՛ ինձ։

Եւ մինչ գրագիրն ապշած կը մնար, առանց հասկնալու·

—Զարմանալու ի՞նչ կայ։ Իշխանը կանխավճարներ ստացած է սնտուկէն, անոնց հաշիւը պիտի հանես։ Կ'ուզեմ պարզել իմ վաճառատանս մէջ իր ունեցած կացութիւնը։

Երկու մարդիկ տեսնելով որ տիրուհին այնպէս մը կը խօսէր իր փեսային վրայ իբր թէ մի ո՛ և է յաճախորդ լինէր, իրարու երես կը նայէին զարհուրած։

—Դո՞ւք ալ փեսիս սակ փոխ տուած էք, Քէյրօլ, յարեց տիկին Տէվառէն։

Եւ որովհետեւ սեղանաւորը, շփոթած, կը լռէր գրագրին երեսը նայելով միշտ·

—Միթէ Մառէշալի ներկայութենէ՞ն կը քաշուիք, ըսաւ տիրուհին։ Կըրնաք խօսիլ իր առջեւ· հարիւր անգամ ըսած եմ ձեզ թէ նա ինձմէ լաւ տեղեակ է իմ գործոցս։

—Իրաւ է թէ, պատասխանեց Քէյրօլ, քիչ մը դրամ փոխ տուած եմ իշխանին։

—Որքա՞ն, հարցուց տիկին Տէվառէն խստութեամբ։

—Որոշ գումարը միտքս չէ։ Բարեբաղդ եղայ ինքզինքս ձեր փեսային տրամադրութեան ներքեւ դնելով։

—Սխալեր էք։ Եւ գէշ ըրեր էք այդպէս շարժելով, առանց կանխաւ ինձ իմացնելու։ Այս կերպով ահա իր յիմարութեանցը մէջ խրախուսուեր է հաճոյակատար բարեկամաց շնորհիւ։ Ի՛նչ եւ է, կը խնդրեմ որ ալ այսուհետեւ բոլորովին դադրեցունէք։

Քէյրօլ յոյժ դժկամակ դէմք մը առաւ եւ ձեռները գրպանը դնելով, կռնակը կլորցնելով·

—Բայց շատ փափուկ բան մ'է ձեր ինձմէ խնդրածն։ Իշխանին հետ գէշ մարդ պիտի ընէք զիս։

—Նախապատի՞ւ կը սեպէք ինձ հետ գէշ մարդ ըլլալ, ըսաւ տիրուհին յստակօրէն։

—Աստուած չընէ, շարայարեց սեղանաւորն աշխուժիւ։ Բայց ի՛նչ նեղ կացութեան կը մատնէք զիս։ Մինչդ ալ Սէրժին խոստացած էի կարեւոր գումար մը յանձնել իրեն այս իրիկուն . . .

—Այդ գումարը չպիտի յանձնէք։

—Այնպիսի մարդ մ'է նա որ այդ ընելիքս չներեր ինձ բնաւ, հառաչեց Քէյրօլ։

Տիկին Տէվառէն ձեռքը սեղանաւորին ուսին վրայ դրաւ, եւ ծանրութեամբ անոր երեսը նայելով·

—Դուք չպիտի ներէի՛ք ինձ, դո՛ւք, ըսաւ, եթէ թոյլ տայի որ այդ ծառայութիւնը մատուցանէք իրեն։

Տարտամ մտահոգութեամբ մը լցուեցաւ Քէյրօլի սիրտը։ Թուեցաւ նմա թէ ստուեր մը կ'անցնէր աչացն առջեւէն։ Եւ յուզեալ ձայնով մը, խօսքը տիրուհւոյն ուղղելով·

—Ինչո՞ւ համար, հարցուց։

—Որովհետեւ գէշ կերպով պիտի վճարէր ձեզ, պատասխանեց տիկին Տէվառէն։

Քէյրօլ այս խօսքերուն մէջ ակնարկութիւն մը նշմարեց իր փոխ տուած դրամի մասին։ Իր երկիւղները փարատեցան· տիկին Տէվառէնի սնտուկն հոն էր։ Ապահովապէս պիտի ստանար իր դրամն։

—Այսպէս, իշխանին պարտքը կը կըտրէ՞ք, յարեց։

—Բոլորովի՛ն, ըսաւ տիրուհին։ Այդ սիրուն պարոնը քիչ մը չափէն դուրս ազատութիւններ կ'առնու։ Այնտեղ սխալեցաւ որ մոռցաւ թէ քսակին բերանն իմ ձեռքս էր։ Ես յօժար եմ դրամ տալու, սակայն պէտք է որ ինձմէ ակնածին դըրամիս համար։ Մնաք բարով, Քէյրօլ, մի՛ մոռնաք իմ հրահանգներս։

Եւ սեղանաւորին ձեռքը սեղմելով, տիկին Տէվառէն իր գրասենեակը մտաւ, երկու մարդիկ միմեանց հետ թողլով։

Վայրկեան մը լռութիւն տիրեց։ Քէյրօլ առաջինն խօսք առաւ։

—Ի՛նչ է ձեր կարծիքն իշխանին այս կացութեան վրայ, ըսաւ։

—Ո՞ր կացութիւնը։ Իր նիւթակա՞ն կացութիւնը, հարցուց Մառէշալ։

—Բայց ո՛չ, զայն լաւ կը ճանչնամ։ Տիկին Տէվառէնի հանդէպ իր ունեցած կացութիւնը։

—Շիտակն, եթէ Վենետիկի մէջ գտնուէինք, Ազուա Թօֆանի, սափորներու և պրակներու թունականին . . .

—Ձգէ՛ք այդ խօսքերն, ընդմիջեց Քէյրօլ ուսերը բարձրացնելով ձանձրութիւ։

—Թողէ՛ք որ շարունակեմ, վերջէն կըրնաք ուսերնիդ բարձրացունել, եթէ ուզէք, շարունակեց գրագիրը լրջութեամբ։ Եթէ Վենետիկ գտնուէինք, կ'ըսեմ, տիկին Տէվառէն՝ իր այս բնաւորութեամբ ո՛չ մէկուն զարմանք պիտի պատճառէր, եթէ օրին մէկը Սէրժի մարմինն Օրֆանօ ջրանցքին մէջէն գտնուէր։ Գիտե՞ք թէ միշտ Օրֆանօ ջրանցքն էր որ . . .

—Լուրջ չէք, մրմռաց սեղանաւորն։

(Շարունակելի)

ԱՐԵՒԵԼՔ

յին մեծամեծ հանդէսներ տեսնել, ի Վիեննա և գաւառային կեդրոններու մէջ, այլ նախամեծար կը համարի որ հանդէսներու յատկացուելիք գումարք գործածուին բարեգործական նպատակներու.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայս. Պալատէն երէկ Բ. Դրան հաղորդուեցաւ վեհ. Սուլթանի մէկ իրատէն որուն համեմատ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայոց յառաջիկայ չորեքշաբթի պատիւ պիտի ունենայ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու.

Ինչպէս յայտնի է, Ն. Ամենապատուութիւն յետոյ հանդիսաւորապէս Բ. Դուռն երթալով իւր պաշտօնական առաջին այցելութիւնը պիտի տայ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Վսեմ. Նախարարաց.

Բողոքական հասարակութեան երեւելիներէն Յակոբոս էֆէնտի Ճէճիզեան և Աւետիս էֆէնտի Աստուածատուրեան երէկ Պատրիարքարան գալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացան և շնորհաւորեցին Ն. Ամենապատուութեան պաշտօնը.

Օրթագիւղի Հալփաճեանց և Նիկտաւինեան վարժարանի խնամակալուհի Տիկնայք շնորհաւորական գիր մ'ուղղած են Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր. Ն. Ամենապատուութիւն ի պատասխանի գոհունակութեան գիր մը գրած է նոյն վարժարանի խնամակալուհեաց.

Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանի խնամակալութիւնը նկատելով որ թաղային վարժարաններէն եկող աշակերտք բաւական լաւ կերպով պատրաստուած չեն ըլլար կեդրոնականի ստորին դասարանը մտնելու համար, ծնողաց թախանձանացը վրայ ձեռնարկած է կազմել նախապատրաստական դասարան մը, ուր արդէն 20 ի մօտ պատանեակներ սկսած են կրթուիլ յատուկ խնամով.

Նոյա Կայսերական Մեծութիւններն Վլադիկավկաս եղած ժամանակ, սեպտեմբերի 20-ին, ինչպէս գրում է [illegible] լրագիրը, բաղդ ունեցաւ Թագաւոր Կայսրի, Թագուհւոյ Կայսրուհւոյ և Թագաժառանգի կողմից ունկնդրութեան ընդունվել Աստրախանի առաջնորդ Գէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեան. Մի եւ նոյն օրը նորին Սրբազնութիւնը, ուրիշ փոքրաթիւ անձինքների թւում արժանացաւ Բարձրագոյն ճաշի հրաւիրվելու. (Մշակ)

Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Յակոբեան Մանչեսդրըէն մայրաքաղաքս վերադարձած է հանդերձ ընտանեօք.

ԽԻԿԱՐ տասնօրեայ թերթը շաբաթականի վերածուած է և պիտի հրատարակուի ամեն շաբաթ օր. Բաժանորդագինն է թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ՛ գաւառաց համար տարեկան երկու բուքլէ մէճիտ. Իւրաքանչիւր թերթի գինն է յիսուն փարա.

Հրատարակուեցաւ վերջին շաբաթ աւուր թիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

«Խէչօ չարաճճիկան.—Առ տիկին պատմութիւն.—Մանուցման տեղ յօդուած.—Կանանց մէջ հասակի խնդիր.—Գրպանի տետր.—Փունջ.»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Ճիտտէի առեւտրական դատարանին նախագահ Ապտիւլրահիմ Զիհաէտտին էֆէնտի.

Պէնկազիի նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Պէյքաի նահանգական դատարանի պատժական ճիւղին նախկին նախագահ Ապուլէսսուտ էֆէնտի.

Տիգրանակերտի նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Սեբաստիոյ նահանգական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական Խուլուսի էֆէնտի և նմա յաջորդեց Տիգրանակերտի նահանգական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Համտի էֆէնտի.

Արղընիի նահանգական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Սիւլէյմանիյէ գաւառին նահանգական դատարանի նախագահ Համտի էֆէնտի և նմա յաջորդեց Արղընիի նահանգական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Հասիպ էֆէնտի.

Թայզանի օսմանեան հիւպատոսութիւնն ընդհանուր հիւպատոսութեան վերածուելով՝ այդ պաշտօնին կոչուեցաւ Թրիէսթէի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Բանաբոլի էֆէնտի և նմա յաջորդեց Թայզանի հիւպատոս Աքսէլոս էֆէնտի.

Մուսուլի Բանիյէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պազպանի նախկին գայմագամ Խօժէր Լութֆի էֆէնտի.

Բաղէշի Վարթօ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Մալազկերտի գայմագամ Հաշիմ պէյ և նմա յաջորդեց Մութիկի գաւառակին նախկին գայմագամի փոխանորդ Եուսուֆ Զիյա էֆէնտի.

—

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Ղալիպ պէյի և Մալիյէի նախկին քարտուղար Հալիմ պէյի.

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Օսմանիյէ տպարանին հաշուակալութեան քարտուղար Հագգը էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան՝ Էվգաֆի նախարարութեան ծախուց վարչութեան քարտուղարներէն Մէհմէտ Սաիմ էֆէնտիի և Մէարիֆի հաշուակալութեան դիւանի քարտուղարներէն Ալի, Ճէմալ ու Րէճէպ էֆէնտիներու.

—

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պերլինի Պլայխրօէտէր դրամատան տնօրէն Պ. Շուապախի և անգլիացի Լորտ Վանթէյճի.

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ այս վերջնոյն կնոջ Լէտի Վանթէյճի.

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ միրլիվա Վէհպի փաշայի.

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պէրութի կուսակալ Ալի փաշայի որդւոյն հաբիրապետ Պէսիմ պէյի, Սէլանիկի ժանտարմներու շրջուն վաշտին հազարապետ Ապտուլլահ էֆէնտիի և Հանրային Պարտուց վարչութեան քննիչ Պ. Մէրիի.

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սոֆլու գաւառակին գայմագամ Ասաֆ պէյի.

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հանրային Պարտուց Վարչութեան քննիչ Պ. Մունճէրիի և Մախսուսէի Իզմիր շոգենաւին նաւապետ Պատրի էֆէնտիի.

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Թուրքէ, որ իւր երեկի թուով ծանուցած էր թէ Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ և կայս. Իրատէով Ելմտական առժամեայ Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա նոյն նախարարութեան յատուկ ամսաթոշակին կէսը պիտի ստանայ, այսօր կը հերքէ այդ լուրը ծանուցանելով թէ կայսերական վերջին Իրատէի մը համաձայն՝ Վսեմ. Յակոբ փաշա ամբողջ ամսաթոշակ պիտի ստանայ.

ՋՈՒՐԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ

Այս առտու Սաատէթի մէջ կը կարդանք.

«Կը յիշուի թէ Օսմ. կայս. Պանքայի թարգմանութեանց դիւանի տնօրէն Սրվանձեան Կարապետ էֆէնտի մենաշնորհ խնդրած էր ի Գատըգիւղ և Սկիւտար ջուր բերելու համար և թէ Սրվանձեան էֆէնտիի մատուցած ծրագիրը Պետական Խորհրդոյ և Նախարարաց Խորհրդոյ մէջ քննուելէ յետոյ վեհ. Սուլթանին մատուցուած էր.

«Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ կայս. Իրատէ մը հրամայած է տալ խնդրուած մենաշնորհը.»

* *

Մեր մասնաւոր տեղեկութիւնք ևս կը համապատասխանեն Սաատէթի սոյն հրատարակութեան.

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Ելմտական ժողովոյ անդամ Սիւլէյման Սուտի էֆէնտի որ յատուկ պաշտօնով Պերլին գնացած էր, Տէօյչ Պանքի յանձներ է Պ. Բամպէրկի միջոցաւ յիշեալ դրամատան հետ կնքեալ փոխառութեան առժամեայ պայմանադրերը.

Սիւլէյման Սուտի էֆէնտի մօտ օրէն Կ. Պոլիս կը վերադառնայ.

ՅԱՖԱ-ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Կը յիշուի թէ Պ. Նաօն մենաշնորհ խնդրած էր Եաֆաէն Երուսաղէմ երկաթուղի մը շինելու և շահագործելու համար. Թուրքէ կ'իմանայ թէ կայս. կառավարութիւնն ընդունելով Պ. Նաօնի առաջարկը, 71 տարուան մենաշնորհ տուած է և թէ առ այդ հարկ եղած պայմանագրերն ստորագրուելով փոխանակուած են.

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Շուէտական դեսպան Պ. Ռէօթէրսքիօլտ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ.

—Հանրային Պարտուց վարչութեան տնօրէն Սէլիմ էֆէնտի երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ.

ԱՐԻՖ ՊԷՅ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Բերայի կառավարիչ Արիֆ պէյ անկողնոյ կը ծառայէ, երէկ գիշեր թիկնապահ մը ղրկեց Ն. Վսեմութեան բնակարանն ի Կիւմիւշ Սու. Թիկնապահը Վեհ. Սուլթանի կայս. բարեներն հաղորդեց և յանուն Ն. Վեհափառութեան Արիֆ պէյի առողջութիւնն հարցուց. Արիֆ պէյ կը դարմանուի Տր. Մօլօհաւէէսի ձեռամբ եւ զգալի բարւոքում մը կրած է իւր հիւանդութիւնը.

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահը Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշանի սպայութեան աստիճանը նուիրեր է Աղեքսանդրիոյ կառավարիչ Օսման Օրֆի փաշայի.

—Մայրաքաղաքիս շուէտական դեսպանատան գործակատար Պ. Ֆօն Կէյժէր որ Յունաստանի թագաւորին գահակալութեան 25 ամեայ յոբելեանին ներկայ գտնուեցաւ իբր ներկայացուցիչ Օսկար թագաւորին, Ս. Փրկչի պատուանշանի Բ. աստիճանն ստացեր է հելլէն կառավարութենէն.

ՍԿԻՒՊ-ՎՐԱՆԻԱՅԻ ԳԻԾԸ

Ծանուցինք արդէն թէ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը պաշտօն յանձնած էր Մարկոսեան Արամ էֆէնտիին՝ երթալ կատարել Սկիւպ-Վրանիայի գծին Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան յանձնման գործողութիւնը. Կ'իմանանք թէ Մարկոսեան էֆ. պաշտօն ունի միանգամայն երկաթուղեաց շինութեան ընկերութեան հետ կարգադրել այդ գծին նիւթեղինաց վերադնման գործն.

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը գաւառաց մէջ հաստատելի Երկրագործական Դրամատան մասնաճիւղերու յառաջդիմութեան համար հարկ եղած միջոցները ձեռք բերելու նպատակաւ ծանոյց ամեն կողմ որ պատրաստեն և ընդ փոյթ ղրկեն յատուկ տումարներ ուր նշանակուած լինին գաւառաց հանրային օգտին յատուկ սնտուկներու պաշտօնէից անունները, ամսաթոշակի քանակութիւնը, բանիբուն եւ ուղղամիտ պաշտօնէից անուններ եւ այլ մանրամասնութիւնք.

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական երկրորդական քննիչներու ինչպէս նաև անոնց քարտուղարաց պաշտօնները ջնջուելով, ամսաթոշակներն ամբողջովին Մալիյէէ գանձուն թողուած են.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԸ

Եւրոպիոյ Թղթաբեր սուրհանդակն երէկ առաւօտ չկրցաւ Կ. Պոլիս հասնիլ, Սերպիոյ մէջ կամ սերպեւպուլկարական սահմանագլխոյն վրայ միջազգային կառախմբին պատահած արկածի մը պատճառաւ. Կը կարծուի թէ այն կողմեր կամուրջ մը փլեր է ուրով երթեւեկութիւնք ընդհատուեր են առժամապէս և այսօրուընէ փոխադրութեամբ պիտի կատարուէին. Մանրամասն և որոշ տեղեկութիւնք առնուած չէին մինչեւ երէկ իրիկուն, սա միայն յայտնի է թէ պուլկարական կառախումբն երկուշաբթի օրը ժամանակին Պէլօվա հասեր է, սակայն Սոֆիայի պայուսակները միայն բերեր է.

ՆՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ

Քաղաքային բժշկական վարժարանի շրջանաւարտ Տօքթ. Հասան Խալիլ էֆէնտի մեքենայ մը հնարած է որ յատուկ գործիքով մը պիտի շարժի առանց շոգիի և այլ միջոցներու. Հասան Խալիլ էֆէնտի այս նորահնար մեքենայի նկարը մատուցած լինելով Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, 15 տարուան մենաշնորհ ստացեր է.

ՕՐԻԱՆ—ԷՔՍՊՐԷՍ

Նոյեմբեր ամսոյն մէջ վերստին մայրաքաղաքս պիտի գայ Պ. Նակէլմաքէր, տնօրէն մահճակառաց ընկերութեան, այստեղ որոշելու համար Օրիան-Էքսպրէսի կառախմբին Բարիզէ մեկնման և ի Կ. Պոլիս ժամանման օրերն. Ամեն պատրաստութիւնք տեսնուած են արդէն Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան կողմէ, յիշեալ երթեւեկութեանց կանոնաւոր կատարման համար.

Զբօսական առաջին կառախումբն երէկ իրիկուն Բարիզէն ճամբայ պիտի ելնէր՝ շաբաթ՝ միջօրէին՝ Կ. Պոլիս հասնելու համար. Այդ պարագային մէջ, նոյն կառախումբը կիրակի իրիկուն պիտի մեկնի աստի ի Բարիզ.

Ափրիկեան Տրիպոլսոյ ընդհանուր հիւպատոսութիւնն, որ ջնջուած էր, վերահաստատուած և այդ պաշտօնին կոչուած է Պ. Ֆրանսուա Թէօթա. Բ. Դուռը վաւերացուցած է նորա պաշտօնը.

—Պէրութի նախորդ կառավարիչ Նէճիպ փաշա երէկ Պրուսա ուղեւորեցաւ.

—Երէկ Սէլանիկէն մայրաքաղաքս ժամանեց ծովային բժիշկ տեղակալ-գնդապետ Իլիաս պէյ.

—Տր. Բամգուրօղլու՝ Րէուֆ փաշայի ոտքին վրայ կատարած բժշկական գործողութեան կատարմանն համար 60 ոսկի ստացեր է և իւր օգնականը, Պ. Արամեան՝ 30 ոսկի.

—Պուլկարիոյ Ելմտական նախարարութեան որոշմամբ յանձնաժողով մը կազմուեր է որ պաշտօն ունի Արեւելեան Ռումելիի Վագըֆներու խնդիրն ուսումնասիրել. Սոյն յանձնաժողովոյ նախագահն է Պուլկարիոյ Վագըֆներու յանձնաժողովոյ նախագահ Պ. Միխայլովսքի.

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

ԸՆԴ ՄԷՋ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Պ. ՔԱՈՒԼԱՅԻ

(Շար. երէկի թիւէն)

Յօդ. ԺԱ.— Մենաշնորհի տեւողութեան ամբողջ միջոցին, երկաթուղին և իւր յարակից մասերն ինչպէս նաև իւր անշարժ և շարժուն նիւթեղէնք (շէնքեր և կառքեր) կատարելապէս լաւ պահպանուած վիճակի մը մէջ պիտի գործածուին, և այս՝ արտօնատիրոջ ծախիւք. Հակառակ պարագային մէջ, Յանձնառութեանց Տետրի 16րդ յօդուածով նշանակեալ ընթացքը պիտի բռնուի այս վերջնոյն նկատմամբ.

Յօդ. ԺԲ.— Արտօնատէրը պարտաւոր է, ի մասին ճանբաւ ոստիկանութեան և ապահովութեան, համակերպիլ այժմ ի գործադրութեան եղող օրինաց և անոնց որք յապագային հաստատուին օսմանեան կայսրութեան մէջ.

Եթէ երկաթուղւոյ գծին մէկ մասին կամ ամբողջին վրայ շրջաբերութիւնը դադրի, արտօնատիրոջ յանցանօք, կայսերական կառավարութիւնն՝ անոր ծախիւք և վնասն անոր կրել տալու պայմանաւ՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու ըստ 16րդ յօդուածոյ Յանձնառութեանց տետրին, շահագործումն առժամապէս ապահովելու համար.

Յօդ. ԺԳ.— Արտօնատէրն իրաւունք պիտի ունենայ սակագնոյ համաձայն բաժի (pèage) տուրք առնլու, շինուած ճանբայներու առժամեայ յանձնումէն յաւարտ մենաշնորհի պայմանաժամին.

Յօդ. ԺԴ.— Ցամաքային ու ծովային բանակաց զինուորականներու, խմբովին կամ առանձին ուղեւորած ժամանակնին թէ՛ պատերազմի և թէ՛ խաղաղութեան ատեն, ինչպէս նաև պատերազմական պիտոյից և պաշարներու, բանտարկելոց և դատապարտելոց, պետական պաշտօնէից, ու թղթատարական պայուսակաց փոխադրութիւնը պիտի կատարուի ըստ տրամադրութեանց Ե. գլխոյ Յանձնառութեանց Տետրին.

Յօդ. ԺԵ.— Ներկայիս իւր ստանձնած յանձնառութեանց գործադրման համար, արտօնատէրը պարտաւոր է և արտօնեալ՝ կայս. Ֆէրմանի թուականէն սկսեալ մէկ տարւոյ պայմանաժամու մէջ կազմել օսմանեան անանուն ընկերութիւն մը, պայմանագրոյս կից կանոնագրոյն հիմանց վրայ.

Յօդ. ԺԶ.— Ներկայ յանձնառութեանց գործադրման իբր երաշխաւորութիւն, արտօնատէրը պարտի, կայս. Ֆէրմանին իրեն յանձման օրէն սկսեալ երեք ամսուան պայմանաժամու մէջ, Օսմանեան Պանքային յանձնել, իբր երաշխաւորութիւն, 30,000 օսմ. ոսկւոյ գումար մը, դրամ կամ պետական արժէթուղթ, որուան գնով. Եթէ երաշխաւորութեան գումարն արժէթուղթով յանձնուի, Պանքան պէտք է խոստանայ որ գնոյ անկման ժամանակ տարբերութիւնն ինք պիտի լրացնէ. Երաշխաւորութեան գումարին յանձնուելէն անմիջապէս յետոյ, արտօնութեան Ֆէրմանն արտօնատիրոջը պիտի յանձնուի. Երաշխաւորութեան գումարն յայնժամ միայն ետ պիտի տրուի, երբ վերջնապէս աւարտին շինութիւնք, շահագործման յանձնուած ճիւղերու երկայնութեան համեմատութեամբ. Եթէ եռամսեայ պայմանաժամին մէջ, արտօնատէրը վերոյիշեալ աւանդը չյանձնէ, իւր արտօնութեան բոլոր իրաւունքներէն պիտի զրկուի, առանց կանխաւ ազդարարութիւն ընդունելու.

Յօդ. ԺԷ.— Արտօնութեան առաջին երեսնամեակէն յետոյ, կայս. կառավարութիւնն իրաւունք պիտի ունենայ երկաթուղւոյ գիծը գնելու, ո՛ր թուականին ալ որ ըլլայ, յաւարտ մենաշնորհի պայմանաժամուն, գնումէն առաջ սահող հինգ տարիներու խառն հասութից 100ին 50ին հաւասար գումար մը վճարելով, որ մէն մի քիլոմեդրի համար 7500 ֆրանքէն պակաս չ'կրնար լինիլ. Կառավարութիւնն արտօնատիրոջ պիտի ապահովէ գնման համար որոշեալ գումարին վճարումն, որ երկուց կողմանց միջեւ յատուկ պայմանագրով մը պիտի սահմանուի.

Գծին յանձնումն առ կառավարութիւնն ինչպէս նաև այս վերջնոյն կողմէ նիւթերու և կազմածոց գնումն պիտի կատարուի Յանձնառութեանց Տետրի 16րդ յօդուածին համաձայն.

Յօդ. ԺԸ.— Ի լրանալ մենաշնորհի պայմանաժամին, կայս. կառավարութիւնը պիտի ստանձնէ արտօնատիրոջ բոլոր իրաւունքներն՝ երկաթուղւոյն և յարակից մասանց վրայ, ինչպէս նաև նիւթոց և կազմածոց վրայ, և պիտի վայելէ անոնց արդիւնքները.

Երկաթուղւոյ գծին և յարակից մասանց (ո՛ր և է պարտքէ և յանձնառութենէ բոլորովին ազատ) յանձնումն առ կայս. կառավարութիւնն ինչպէս նաև այս վերջնոյն կողմէ նիւթոց և կազմածոց գնումը պիտի կատարուի Յանձնառութեանց տետրի 20րդ յօդուածին համաձայն.

Յօդ. ԺԹ.— Երկաթուղւոյ պաշտօնեայք օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ որոշելի համազգեստը պիտի հագնին, ամենքն ալ ֆէս պիտի դնեն գլխնին, և ըստ կարելւոյն օսմանեան հպատակաց մէջէն պիտի ընտրուին.

Յօդ. Ի.— Արտօնատէրը պիտի կարենայ շահագործել այն հանքերը զորս գտնէ երկաթուղւոյ առանցքին երկու կողմերէն 20ական քիլոմեդր հեռաւորութեամբ տեղւոյ մը վրայ, համակերպելով այդ մասին հաստատեալ օրինաց և կանոնաց, առանց այս բան իրեն համար առանձնաշնորհում մը կամ մենաշնորհում մը նկատուելու. Նմանապէս կրնայ փայտ կտրել գծին մերձակայ անտառաց մէջէն, ձեռնհաս իշխանութեան դիմելէ յետոյ, համակերպելով այդ մասին հաստատեալ կանոնադրութեանց.

Յօդ. ԻԱ.— Կառավարութիւնը պիտի կարենայ իւր ծախիւք հողային պատնէշներ կամ պաշտպանողական ամրութիւններ կառուցանել գլխաւոր գծին և կամ ճիւղերուն այն կէտերուն վրայ ուր յարմար դատէ.

Յօդ. ԻԲ.— Շինութեանց միջոցին գտնուած արուեստական նիւթերն և հնութիւնք այդ մասին հաստատեալ կանոնին պիտի ենթարկուին. սյսու հանդերձ, արտօնատէրն ազատ պիտի կացուցուի խուզարկութեանց համար խնդրագիր մատուցանելու և յատուկ արտօնագիր ստանալու ձեւակերպութիւններէն.

Յօդ. ԻԳ.— Արտօնատէրը պարտաւոր է բոլոր հասութից ամսական գումարն հաշուեցոյց մը ներկայել հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան. այս հաշուեցոյցք պիտի պատրաստուին Յանձնառութեանց տետրի 17րդ յօդուածին համաձայն.

Յօդ. ԻԴ.— Այն պարագային յորում բռնազբօսիկ պատճառով մը, որ օրինաւորապէս ստուգուի, արտօնատէրը չկարենայ որոշեալ պայմանաժամուց մէջ շինութեան ձեռնարկել և կամ սկսելէ յետոյ կիսաւարտ թողու զայնս և կամ փոխադրութիւններն ընդհատէ կամ ներկայ Պայմանագրովս իւր ստանձնած միւս յանձնառութիւնները չկատարէ, կառավարութիւնն իւր հարկ դատած միջոցները ձեռք պիտի առնու երթեւեկութիւններն առժամապէս ապահովելու համար, ըստ տրամադրութեանց 18րդ յօդուածոյ Յանձնառութեանց Տետրին. Շինուածք, նիւթեղէնք, և այլք աճուրդով ի վաճառ պիտի հանուին և երաշխաւորութեան գումարը վար պիտի դրուի կառավարութեան կողմէ.

Յօդ. ԻԵ.— Արտօնատէրը՝ կայս. կառավարութեան կողմէ ցոյց տրուելիք կէտերուն վրայ ձրիապէս գրասենեակներ պիտի շինէ պետական քննիչ պաշտօնէից, ինչպէս նաև մաքսային, թղթատարական և ոստիկանական պաշտօնէից յատկացեալ.

(Շար-նակելի)

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

Եէնի-Գաբու Եալը փողոց գտնուած ծովեզերեայ տուն մը որ վեց սենեակ, ընդարձակ խոհանոց, ջրհոր և գեղեցիկ պարտէզ մ'ունի, վարձու պիտի տրուի գոհացուցիչ գնով.

Փափաքողներն ամեն օր կրնան դիմել լրագրոյս խմբագրատունն ուր պէտք ե-

2202 1—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Աթէնք, 6 Նոյեմբեր

Զօրավար Վալընիոս և իւր ուղեկիցք այսօր միջօրէէն յետոյ Կ. Պոլիս կը մեկնին, վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար Փրկչի ականակուռ պատուանշանը.

Աթէնքի և Կ. Պոլսոյ միջեւ քաղաքավարութեան սոյն փոխանակութիւնը նշան մ'է լաւ յարաբերութեանց.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 26 Հոկտեմբեր

Դահեկան

Օսմանեան Բօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միւգ. ?)	Մէջի		17 10
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»		17 10
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	Գ. Կ.	17 7
Կէս օրին	»	»	17 6 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 6 Նոյեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 1/2
Օսմ. » Մէջի Դ. բացուեցաւ	15 3/4
» » » գոցուեցաւ	15 3/4
» » » Ա.	29 1/4
» » » Բ.	16 3/4
» » » Գ.	—
Օթօման 1871	82 1/4
Փոխառութիւն 1877	94 1/4
Պանք Օթօման	11 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	100 7/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	81 1/2
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	100 1/2
Դայրա Սանիէ	77 1/2
Ռումանիայ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 60

Վիէննա, 6 Նոյեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 10
Օսմանեան երկաթուղի	23 50

Բարիզ, 6 Նոյեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104 65
» » 3 %	82 62 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Մէջի Դ. բացուեցաւ	16
» » » գոցուեցաւ	15 90
» » » Բ.	— —
» » » Գ.	15 80
Օսմանեան երկաթուղի	49 50
» Լէմիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	538 75
Գրէտի Լիոնէ	607 50
» Ֆոնսիէ	1367 25
[illegible] Լիոնի	1305
Սուէզի ջրանցք	2232 50
Ռուսական 5 % 1877 ի	103 3/4
Իտալական Ռանթ	96 92 1/2
Սպանիական (արտաքին)	73 1/2
Եգիպտական միացեալ	423 37 1/2
Բրիօրիթէ թիւրք	421 25
Հելլենական 5 %	422 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 30

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 6 Նոյ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 1/2 %	82 70
Օսմանեան քօնսօլիտէ	15 90
Եգիպտական	425

ՆԱՄԱԿ ԵԳԻՊՏՈՍԷ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 17/29 Հոկտ.

Լրագրոյդ 1430րդ թիւը կը պարունակէր 26 սեպտ. թուականաւ Ց. Ա. Տ. ստորագրութեամբ նամակ մը քաղաքէս ուղղեալ, որոյ մասին ինչ ինչ դիտողութիւններ ընել պարտ կը համարիմ, ի սէր ճշմարտութեան.

Պ. Նամակագիրը Վսեմ. Թագւոր փաշայի նկատմամբ խօսելով, կ'ըսէ. «բաւական մեծ կորուստ մը եղաւ ազգային արտաքին տեսակէտով, և այլն».— Ինչո՞ւ ո՛չ և ներքին.— Կարելի է անոր համար որ արեւուն մայրը մտնելէ վերջն աստղերը դիտեմք. այն ալ եթէ երբեք երկինք ամպամած չ'ըլլային.— (Ի մտանել արեւու, երեւին աստեղք).

Պ. Նամակագիրը անցնելով Վսեմ. Թագւոր փաշայի մահուամբ յառաջ եկած ազգային ներքին տեսակէտին, կ'ըսէ. «Թագւոր փաշայի մահը խառն և անորոշ վիճակի մը մէջ թողուց տեղական ազգային վարչութիւնը».— Սակայն խնդիր չկար ո՛չ խառն և ո՛չ անորոշի.— Բնական էր որ Աղեքսանդրիոյ ազգային գործոց վրայ մեծ փոփոխութիւնք տեղի պիտի ունենային Վսեմ. Թագւոր փաշայի մահուամբ, զի Նորին Վսեմութիւնն էր որ երկար տարիներ ամենայն հաւատարմութեամբ վարած էր զայն առանձին գրեաթէ և «էֆէտիլ» արդարեւ. Ուրեմն ի՞նչ հարկ էր.— հաշուոց, արձանագրութեանց և այլ պաշտօնական գրութեանց քննութիւնն, գանձումն դրամոց, տեղական Թաղական Խորհրդոյ կազմակերպութիւն, ամեն ինչ խոհականութեամբ. ի՞նչ կայ խառն և անորոշ.

Պ. Նամակագիրը կ'ըսէ. «Հանգուցեալն երկարատեւ տարիներէ ի վեր բացարձակ իշխանութեամբ և ընդդէմ սահմանադրական օրէնսդրութեան կը մատակարարէր ազգային պաշտօններն և կալուածներն առանց ո՛ և է միջամտութեան, և այլն.» ճշմարիտ է, այդպէս էր. Սակայն հանգուցեալն տարին մի անգամ ժողովուրդը կը հրաւիրէր յեկեղեցի, և հաշիւներն, իրենց մանրամասնութեամբ, բացորոշ կը հաղորդէր ազգայնոց, ոյք կը վաւերէին զայն, և լի վստահութեամբ Նորին Վսեմութեան մատակարարութեան կը յանձնէին ազգային պաշտօններն և կալուածներն.— Կարծենք թէ այս տեսակ մը Միջնադարեան է.— Իսկ գալով ընդդէմ սահմանադրական օրէնսդրութեան խնդրոյն, սա՛ եւս կերպով մը արդարանալի է, երբ խորհինք միանգամ թէ Վսեմ. Թագւոր փաշա վայելելով ազգայնոց վստահութիւնն, կ'ուզէր ընտրել անշուշտ իւր ընկերներ, և հակառակ պարագայի մէջ ազատ էր թողլու պաշտօնն յորում կը կոչուէր.—կամ զմին, կամ զմիւսն.— այս առարկութեան դէմ ի՞նչ կարելի է ընդդիմացնել անշուշտ [illegible] ձայնը, եթէ կ'ուզուէր Ն. Վսեմութեան պաշտօնէութիւնն.—Յանցանքն ո՞ւմ է.

Եթէ սահմանադրական օրէնսդրութիւնն միայն [illegible] կը կայանայ, մեծ բան մը չնշանակեր. Եւ էր Գերապատիւ Սրբազան Առաջնորդն իսկ 9/21 Հոկտ. կիրակէ աւուր մեծ Նաւին մէջ իւր գաղափարն յայտնած պահուն կ'ըսէր թէ Աղեքսանդրիոյ համար անկարելի է սահմանադրութեան գործադրութիւն. Միթէ Գեր. Առաջնորդ Սրբազանը Սահմանադրական օրէնսդրութեան վերայ աւելի քի՞չ ուսումնասիրութիւն ունի քան թէ Պ. Նամակագիրը. Միթէ Նորին Գերապատուութիւնն չէ՞ Սահմանադրութեան առաջին և ծայրագոյն պաշտպաններէն մին.

Պ. Նամակագիրն աւելի աններելի թերութիւն չգործէ՞ր արդեօք երբ առանց շրջահայեցութեան և համբերութեան կը նետէ ի հրապարակ ձայն մը անստոյգ թէ «Հանգուցելոյն ազգային կալուածոց մատակարարութեան մասին տեսակ տեսակ լուրեր շրջեցան և կը շրջին, թէ եղծմունք տեղի ունեցած են ի վնաս ազգին եւ այլն, բայց սոյն լուրեր ստուգման կարօտ են և չէ կարելի այժմէն դատողութիւն մը արձակել.» Պ. Նամակագիրն այս տողերը գրած ատեն աւելի լաւ կ'ընէր, կարծեմ, դատողութիւնն արձակել կամ բնաւ գրչին չըդիպէին շրջուն՝ անստոյգ և անորոշ լուրերը. զի ատոնք իրենց կարեւորութենէ կը մերկանան երբ իրականութիւնն գայ յերեւան, ինչպէս եղած է.

Եւ երբ Պ. Նամակագիրը կ'անցնի ըսելու «ուստի ազգայնոց ողջամիտ դասն անձկանօք կ'սպասէ սոյն անորոշ և խաւար վիճակի բարձման և այլն», լաւ կ'ընէ. միայն թէ հակասութեան մէջ կ'իյնայ դոյզն ինչ, զի եթէ «ողջամիտ դասն» կ'սպասէ, է՞ր ուրեմն շրջուն անհիմն լուրեր տարածել.— Մենք կը կարծենք որ Պ. Նամակագիրը Ց. Ա. Տ. կը պատկանի ողջամիտ դասուն. բայց ինչո՞ւ չ'սպասեր.

Պ. Նամակագիրն Աղեքսանդրիոյ ազգային վարժարանի և ազգային կրթութեան նկատմամբ կ'սկսի խօսիլ —«աղջկանց վարժարան չունինք.— ճշմարիտ է, և աններելի է այս թերութիւնն. Թէպէտ ընդ միշտ ունեցաւ արական դպրոց մը, բայց այսու ամենայնիւ վերջին տարիներս (Մն. շար.)

սոյն կենսական հաստատութեանն եւս յատկացեալ չնչին գումարի (տասն եւ ութ ոսկի, ամսական ամենայն ծախք) պատճառաւ, անդ աւանդեալ ուսումը հեռի են բաւական լինելէ.» Ճշմարիտ է. բանիք չկայ։ Երբ վարժարանին տնօրէնն պարտաւոր լինի աւանդելու գրեթէ բոլոր դասերն իւր ճիւղերով, միանգամայն վարէ Թաղական Խորհրդոյ դիւանադպրութեան պաշտօնն (առանձինն), բոլոր պաշտօնական և անպաշտօն գրութիւններն օրինակէ և ընդօրինակէ, ազգային կալուածոյ և ծախուց բոլոր հաշուետումարներն իւր գրչէն անցնին, կը հարցնեմ այս կարելի՞ է. այս երբէ՛ք տեղ մը եղա՞ծ է, մէկ մարդու գո՞րծ է.—Աստուա՛ծ եօթն օրէն աւարտեց իւր գործերն. ո՞ւր մնաց մարդս, թէպէտ լինի երիտասարդ և գործօն. Ուստի մեծապէս իրաւունք ունի Պ. Նամակագիրը իւր գրութեան այս մասի մէջ և ձայնակից եմ նմա. Եւ ինչ որ Պ. Նամակագիրը կ'սպասէ Բարձր. Նուպար փաշայի ազգասիրութենէն, կըյուսանք մենք. Բան մը չկայ անշուշտ որ այնքան հաճոյ պատճառէ Ն. Բարձրութեան քան ազգային բարեգործութիւն, զի գիտէ Նա որ մարդ իւր ազգային կենաց մէջ կ'ապրի յաւիտեան երբ կը գործածէ իւր կարողութիւններն ի սէր միանգամայն իւր ազգին և իւր ապրած երկրին.—պատմութիւնն ի՞նչ է.

Պ. Նամակագիրն արժան դատած է ծանուցանել թէ՝ «դժբաղդաբար անհիմն է այն լուրն որով կը հաղորդէիք (Արեւելք) թէ հանգուցեալ Թագւոր փաշա կտակած է 5000 ոսկւոյ գումար մը վասն հաստատութեան աղջկանց դպրոցի մը յիշմիր.»—Պ. Նամակագիրն այս տեղ եւս կը սխալի. Ճիշդ է այդ լուրն, որ վրիպած է իմ գրչէն, գուցէ, Նախորդ Նամակիս մէջ գրուելէ. սակայն ըստ կտակի տրամադրութեան այդ 5000 ոսկւոյ գումարն շահու պիտի գրուի հանգուցելոյն կտակակատարաց ձեռամբ մինչեւ որ Լեւոն պէյ (Թագւոր փաշայի զաւակն) խելահասի, և գործադրէ իւր հօր կամքը. վարժարանը պիտի կոչուի հանգուցելոյն վախճանեալ աղջկան անուամբ «ԴԱՐՈՒՀԵՆ».

Պ. Նամակագիրն ի վերջ բանից իւրոց քաղաքի մը վասն կը խօսի բաւական երկարօրէն, որ այնչա՛փ չ'զբաղեցներ զիս, մանաւանդ այնու զի յիշեալն հեռացած է քաղաքէս.

Աստ կ'աւարտի Պ. Նամակագրի բանք. սակայն մեր պատասխաններ կը շարունակուին տակաւին հետեւեալ տողերու մէջ, որոնք որչա՛փ ալ Աղեքսանդրիոյ ազգային Ներկայ գործոց վերայ տեղեկութիւններ տան, միշտ պատասխան են յիշեալ Պ. Նամակագրի գրութեան.

Եգիպտոսի վիճակիս բարեխնամ և ազգասէր Առաջնորդ Սրբազանն յետ մահու Վսեմ. Թագւոր փաշայի, ձեռնարկեց աչալուրջ, հեռատես և կանոնաւոր քննութեան մը, վերաբերող Վսեմ. Թագւոր փաշայի հոգողութեան և մատակարարութեան յանձնուած բոլոր ազգային գործոց.

Երկար չէ ըսել թէ ի՞նչպէս, սակայն բաւ է ըսել թէ Ն. Գերապատուութիւն յաջողեցաւ առ այս բոտ ամենայնի. — Հաշիւներ, պաշտօնական այլ և այլ կարգի թղթեր եւն. եւն. ամէն ինչ յերեւան եկան, հաստատելու համար թէ հանգուցեալն ցմահ հաւատարիմ մնացած է ազգային գանձուն, և ըստ կարի աշխատած բազմապատկելու Իրեն մատակարարութեան յանձնեալ գումարները.

Գեր. Առաջնորդ Սրբազանն այս գործողութիւններ աւարտելէ յետոյ, որոնք անշուշտ բաւական ժամանակ կը պահանջէին, հրաւիրեց զազգայինս ի Ս. Եկեղեցի յ9.21 հոկտ. կիւրակէ օր. Ժողովեցան մօտ վաթսունի չափ անձինք. — Սոյն գումարման մէջ ներկայ էր նաեւ Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար, Բ. կտակակատար Վսեմ. Թագւոր փաշայի կտակին.

Ատեանը բացուեցաւ ի ժամ $11\frac{1}{2}$ (Ը. Ե.).

Գեր. Առաջնորդ Սրբազանը բոլոր հաշուոց տումարները սեղանի վերայ դրած սկսաւ բանախօսութեան մը ընթերցման, որ, ի մէջ այլոց կը ցուցնէ յայտնապէս Աղեքսանդրիոյ ազգային սնտուկի արդի վիճակն.

Աւելորդ չէ աստ յիշատակել յիշեալ հաշուոց եզրակացութիւնն որ է հետեւեալն.

Հանգուցեալ Թագւոր փաշայի թէրէքէէն պարտի Աղեքսանդրիոյ ազգային սնտուկին,

1. Պատրաստ հնչուն դրամ (հանդերձ Վսեմ. Թագւոր փաշայէ կտակեալ 500 անգլ. ոսկւով.)	ղր. 443,345·31
2. 10,000 անգլ. ոսկւոյ (անուանկ. արժէք) Իւնիֆիյէ, և 2,000 անգլ. ոսկւոյ (անուանկ. արժէք) Պէհէրայ, այժմեան արժէք	1,014,000·00
Գումար	1,427,345·31
3. Թէրէքէններու վերաբերեալ 14 չըմէնտըֆէր արժէթղթ.	
1 արծաթ ժամացոյց	
12 արծաթ ղըֆ.	

(որ կը հաւասարի 14,273 եգիպ. ոսկւոյ, 45 ղր. և 31 փրկ.)

Ըստ բանախօսութեան Գեր. Առաջնորդ Սրբազանին, յիշեալ պատկանելի գումար ամբողջապէս գանձուած է և 14 չըմէնտըֆէրներու արժէթղթոց հետ ի Պանք Օթօման պահեստի դըրուած են յանուն ազգին և ընդ հըսկողութեամբ Բարձր. Նուպար և Վսեմ. Պօղոս փաշաներու.

Երբ կարգն եկաւ Թաղ. Խորհրդոյ կազմակերպութեան խնդրոյն, Գեր. Առաջնորդ Սրբազանն յայտնեց թէ հաճութիւնն առած է Վսեմ. Պօղոս փաշայի, վարելու Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետութեան պաշտօնն, և բանակցելով Բարձր. Նուպար փաշայի հետ, պատրաստուած է Թաղ. Խորհրդոյ անդամոց ցանկ մը, որոյ վաւերացումն կը յանձնուէր ժողովրդեան կամաց. Աստ մի քանի ձայներ կը լսուին աստի և անտի սահմանադրութեան գործադրութիւնը պահանջող, քուէ առաջարկող, և այլն, այլ միահամուռ կը գոչեն ընդ միշտ թէ Վսեմ. Պօղոս փաշայի վրայ ամենակատարեալ վստահութիւն ունին և ամենքին կը փափաքին Նորա ատենապետութեան. Սակայն կարելի չլինիր համոզել գոյացնել թէ մնացեալ անդամոց վերայ Սահմանադրութիւնը գործադրելու մէջ անկարելիութիւններ կան, եայլն. Այս պահուս Վսեմ. Պօղոս փաշա կտրուկ բանիւ կը յայտնէ իւր կարծիքն և կ'ըսէ Նախագահ Սրբազանի միջոցաւ թէ «եթէ ազգայինք Ն. Վսեմութեան եւ իւր հօր Բարձր. Նուպար փաշայի վրայ կատարեալ վստահութիւն ունին, պարտին իւրեանց ընտրած անդամոց վրայ եւս վստահութիւն ունենալ և ընդունիլ զայնս. ապա թէ ոչ անկարելի կը լինի իրեն աշխատիլ ի սէր ազգին և կը հրաժարի.»

Ազգայնոց այն մասն որ կը խօսէր, գուցէ բոլորովին վերացեալ կը կարծէ այս խօսքերն, և կը շարունակէ իւր պահանջն. Այդ միջոցին կը ծագին անձնականութեան դէմ վիրաւորիչ խօսքեր, ընդ մէջ մի քանի անձանց, և Գեր. Նախագահ Սրբազանն յոտն ելնելով կը յայտարարէ թէ ինքն երբէք բռնաբարման կամ ճնշման ներքեւ չէ որ իւր կարծիքը կը յայտնէ, այլ ազգային գործոց վիճակը կը պահանջէ չեղելու սահմանադրութեան օրէնսդրութենէն, և քանի որ հաշտելի չպիտի լինին տրամաբանական խօսքեր, կը հրաժարի առաջնորդական պաշտօնէն.

Աստ այսպէս կը փակուի ժողովն, և կը մեկնին Սրբազան, խորհուրդ ու ժողովուրդ.

Գեր. Սրբազանն իւր հրաժարականը կուտայ յԱզգային Պատրիարքարան Կ. Պոլսոյ և ի Գահիրէ առ Վսեմ. Տիգրան փաշա, որ է Ազգ. ընդհ. ժողովոյ ատենապետ.

Ինչպէս վերջին պահուս կը լսենք, Գեր. Ս. Հայրն յետս կոչած է իւր հրաժարականն, ի սէր ա՛յն համակրական զգացմանց, զոր ամբողջ ժողովուրդն ցցուց առ Ն. Գերապատուութիւնն.

Աստ գործերն այս վիճակի մէջ են առ այժմ.

Երանի՜ թէ տակաւին չա՛տ ապրէր Վսեմ. Թագւոր փաշա Յակոբեան, որոյ ազգային և այլ գործոց մէջ ցուցած հաւատարմութեան ապացոյցները չատ են, և եթէ ժամանակը ներկայանայ կը խօսինք զարժանն.

Վ. ՀԱՅԿԱԶՆ

ԵՐԿՈՒ ՈԳԻՆԵՐՆ

Բաւական զարդարուն սենեակ մը. Երկու երիտասարդ են հոն նստած, և կարեւոր նիւթի մը վրայ կը վիճաբանին. Մին՝ որ քսանհինգ տարեկան լինել կը թուի՝ կը խօսի հանդարտ ու լուրջ ձայնով. միւսն՝ աւելի երիտասարդ քան զառաջինն՝ բորբոքեալ անհամբերութեամբ ու բարձրաձայն կը պարզէ իւր տեսութիւններն.

Երկու կէս իմաստասէրներ էին սոքա, տարբեր փորձառութեանց հետեւող.

Վիճաբանութիւնն հետզհետէ տաք կերպարան մը կ'առնուր. Կրակոտ երիտասարդին ընթացութիւնները միշտ զօրաւոր ընդդիմախօսութեանց կը բաղխէին. Մերթ գրգռեալ կ'ելնէր աթոռին վրայէն, և մերթ կը նստէր յաղթահարեալ.

—Ես կը պնդեմ թէ, կը շարունակէր նա, ճշմարիտ հաճոյքը գեղուհիներու գըրկաց մէջ կարելի է գտնել. Ի՞նչու համար ստեղծուած է աշխարհ, հեշտանաց համար. և նա որ կ'ուրանայ զայս, անարժան է բնակելու անոր մէջ, քանի որ չուզեր ըստ բնութեան օրինաց ընթանալ.

—Ներեցէ՛ք որ յիշեցնեմ ձեզ, Հայկակ, ըսաւ իւր խօսակիցը, թէ քիչ մը ծայրայեղ կերպիւ կ'ըմբռնէք դուք աշխարհիս հեշտութիւններն ու վայելքը. Թողլով որ աշխարհս լոկ մարմնային հեշտանաց համար չէ՝ կարելի որ ստեղծուած ըլլայ, այսու հանդերձ ես չեմ յամառիր հաստատել թէ պէտք չէ՝ երջանիկ ու հաճոյական ժամեր անցնել. ընդհակառակն, հարկ է արդարեւ, և ստիպողական հարկ, վայելել մեզ ինչ որ բնութիւնն նշանակած է հաճոյից իբր ամենահեշտալին, — կը տեսնէք թէ ես ալ ազատամտութեամբ կը խօսիմ — բայց այդ ամենահեշտալի վայրկեանը գծուած օրինական սահմանին մէջ վայելել պէտք է. երբ չեղինք այդ գծէն, ամօթոյ զգացումն ու բնութիւնն իսկ կը գլխանան յանձնամ պատժել զմեզ.

—Ո՞րն է այդ օրինական սահման, հարցուց Հայկակ հեգնօրէն.

—Ձեզ անծանօթ չէ այն օրինաւոր ամուսնութիւն. Ահա այդ մէջ միայն կրնաք գտնել հաճոյք և երանութիւն, ո՛չ թէ լպիրշ կինոտաւերներու գրկաց մէջ, զորս գեղուհիք կ'անուանէք.

—Կը տեսնեմ որ դուք վեհ բարոյագէտ ցուցնել կը ճգնիք, Պ. Միհրան. այդ ձեր բոլոր ըսածները մարդկային ձեռօք գրուած նախապաշարեալ օրինաց կարգը կը դասուին. — Ես կ'ուզեմ բնութեան օրինաց հետեւիլ, կենդանաբանօրէն պիտի խօսիմ ձեզ հետ որ լաւ հասկնաք. Կենդանիք ի՞նչպէս կ'անցնեն իրենց սիրոյ և հաճոյից ժամերը. միթէ մի էգ կ'ընտրեն իրենց օրինաւոր ընկերուհի. — ո՛չ. այլ ըստ դիպուածի, ուրիշ էգերու հետ ալ իրենց տարփանաց արտայայտութիւնները կը ճաշակեն. Եւ ըստ որում մեզ նման օրէնքներ չունին անոնք, ակն յայտնի կ'երեւի թէ ըստ բնութեան անխախտ օրինաց կ'ընթանան. Գալով մարդուն, որ կենդանի մ'է անոնց պէս, ինչո՞ւ բնութեան օրէնքներն սնապաշտելու փորձեր ըրած է, և կաշկանդած է մէ՛կ այրն և թէ կինն ունենալ մի կին և մի այր. միթէ ինք տարբե՞ր էակ մ'է.

—Տարբեր էակ մը չէ, բայց միշտ կը ձգտի տարբեր էա՛կ մը դառնալ, իւր գերիվերոյութիւնն ամեն մասամբ հաստատելու համար այս արարածոց վրայ, պատասխանեց ծանրութեամբ Միհրան.

Վայրկեան մը լռութիւն տիրեց երկու երիտասարդաց միջեւ.

—Ձեր ըսածները չատ ծիծաղելի են, Հայկակ, շարունակեց Միհրան իւր հակառակորդին կարծիքները հիմն ի վեր տապալելու խորին համոզմամբ. Կ'ըսէք թէ կենդանիք իրենց դէմն ելած էգին հետ իրենց սէրը կը վայելեն, որով բնութեան օրինաց սահմանէն չեն շեղիր. բայց այդ հետեւութիւնն իսկոյն կը ջրի երբ ըսեմ թէ՝ կենդանիք, չունենալով բոլոր այն մաքուր զգացումներն զորս ունինք մենք, կը հնազանդին իրենց մարմնոյին հարկին եւեթ, զոր բնութիւնը թէ՝ անոնց տուած է եւ թէ մեզ, առանց բացորոշապէս ցոյց տալու թէ այդ հարկն ո՛րպիսի պայմաններով գործել պէտք է. Բայց իրողութեանց ընթացից բերմամբ, անուղղակի կերպիւ զգացուցած է մեզ որ անհրաժեշտ է գծել որոշ սահման մը, այդ հարկն հպատակեցնող. Նախնական ժամանակաց մէջ մարդկութիւնը կրից մասին բնաւ չէր զանազանուէր այլ կենդանիներէ. Աստղիկան ատեներու ատեն, արարողութեանց մասն կը կազմէին հրապարակական պոռնկութիւնն ու շնութիւն ամէն կարգի անձանց կողմէ. Ցայսօր իսկ դեռ չատ ազգաց մէջ բազմաթիւ կիներ վայելելու սովորութիւնը կը տեսնուի, բայց տեսակ մը օրինաց ներքեւ ներկայացեալ. Սակայն հետզհետէ մարդ երբ վայրենութենէ ի քաղաքակրթութիւն թեւակոխեր է, իւր մէջ արդէն պարփակեալ բնական ազնիւ զգացումներն ալ՝ անզգալի կերպիւ ի բարեփոխութիւն և ի լաւն դիմեր են. Մարդկային մէջ արմատներ է այն զգացում, զոր պարտուց զգայուն կը կոչենք. Այդ զգացմամբ, մարդն չէ հանդուրժեր իւր Նախապէս վայելած կինն այլոց բազկաց մէջ տեսնել. Ինչո՞ւ. — Վասն զի նա իւր սեպհականութիւնն է համարած զայն ի սկզբան արտայայտեալ սիրոյ մ'իրաւամբ. Այսոր ծագեր են տեսակ տեսակ չարիք ու գժտութիւնք, զորս բառնալու համար, մերթ ընդ մերթ աշխարհիս վրայ փայլող մեծ հանճարներ օրէնքներ հաստատեր են, և այդ օրէնքներ, ժամանակակից լուսաւորութեան մէջ աւելի կանոնաւորուելով, մարդկութիւնն հանած են անբարոյականութեան տիղմն մէջէն. Եւ արդ, այժմեան աշխարհին հնոյն վրայ ունեցած առաւելութիւնն յայնմ կը կայանայ որ մինչ հինն իւր անտաշ վարուց ու բարուց և իւր բարբարոսութեամբ տգիտութեան խաւարին մէջ կը դեգերէր գրեթէ իբր անբան, նոր մարդկութիւնն իւր մաքրեալ եւ ազնուացեալ վարուց ու բարուց գիտութեան ու յառաջդիմութեան կենդանարար լուսովը կը շողշողի. — Երբ կ'ուզէք հաճոյից ճաշակման մասին հաւասարեցնել մարդս ու բիշ կենդանեաց, մարդկութիւնն ամբողջովին՝ իւր զարգացեալ բարձր իմացականութեամբն ալ՝ կը փափաքիք անասնոց կարգին իջեցնել. Անոնք զիրար կը կոտորեն, վասն զի սնանելու պէտք ունին, և զօրաւորին զոհ կ'երթայ միշտ տկարը. այս գործողութիւն անոնց համար բնութենէ տրուած մեծագոյն բարիքն է. Իսկ մարդկային սեռին համար, զիրար կոտորել պէ՞տք է, սնունդի հարկին պատճառաւ. բնաւ երբէք, զի բնութիւնը տուած է անոր, իւր պիտոյքն հայթայթելու համար, ա՛յնպիսի միջոցներ, որոցմէ զրկած է միւս շնչաւոր էակներն.

—Ադոնք բոլոր վերացական խօսքեր են ոչ դրական. Դրական մարդը բնութեան օրինաց կը հետեւի քայլ առ քայլ. դրականին աշակերտ է, և ես դրական մարդ եմ.

Հայկակ այս խօսքերն ընելով պարծենկոտութեամբ թեւերը կ'ուռեցնէր ինքզինք դարուս նորագոյն հանճարն ձեւացած նըկատելով, և ձեռքը կուրծքին զարնելով գոչեց.

—Իրապաշտ, նիւթապաշտ եմ ես, ո՛չ ուրիշ բան. ես աշակերտն եմ Օկիւստ Գոնդի և ամենագէտին Լիդրէի, հիմնադրաց դրական իմաստասիրութեան որ կ'ընդունի իբր ճշմարտութիւն ինչ որ մաթեմատիկական հաշուով կը լուծուի ճշդարար.

—Աւելի լաւ է ըսել թէ սիրող էք անբանութեան, պատասխանեց Միհրան ծիծաղելով. Դրական բառին միտքն ալ կ'երեւի թէ լաւ ըմբռնած չ'էք. Դրական իմաստասիրութեան շրջանին մէջ գլխաւոր տեղ կը գրաւէ տեսական և գործնական բարոյականութիւնն. և դուք սխալ կը դատէք երբ կը կարծէք թէ, նիւթապաշտ կամ իրապաշտ հոմանիշ են յաւէտենի կամ անբարոյականի . . .

Այս պահուն սենեկին դրան բաղխուելով, ներս մտաւ երիտասարդ մ'ալ ախ զուարթ.

—Ահա Տիրան եկաւ, գոչեց Հայկակ, աթոռին վրայէն վեր ցատքելով. ա՛հ, Միհրան, զգուշացէ՛ք, այդ կէտի վրայ չէք կըրնար անոր հետ հակաճառել. Նա վարպետ է այս տեսակ խնդրոյ մէջ հակառակորդին բերանը լաւ մը գոցել.

—Ի՞նչ է ձեր վիճաբանութիւնն, հարցուց Տիրան ծիծաղելով. Սանդուղէն վեր ելած ատեն իմացայ բարձրաձայն և կըրքով խօսելնիդ, և վազեցի եկայ որ կռիւ մը չը հանէք.

—Եթէ կռիւ մը հանէինք, չատ վտանգաւոր եւս մը չէր ունենար, ըսաւ Հայկակ. մարմնամարզ մ'ըրած պիտի ըլլայինք, ո՛չ այլ ինչ, այնպէս չէ՞, պարոն Միհրան.

—Տարակոյս չը կայ, և պարոն Տիրանն ալ վրայ հասնելով մեզ պիտի մասնակցէր անշուշտ.

—Շատախօսութիւնը մէկդի. ի՞նչ բանի վրայ է ձեր վիճաբանութիւնը.

—Եղբա՛յր, պատասխանեց Հայկակ, աչքին ծայրով Միհրանի նայելով, բարոյականութեան վրայ երկար ատենէ ի վեր թեր ու դէմ կը ճառենք առանց վճիռ մը տալ կարենալու. Գիտէք որ Պ. Միհրանն առաջնակարգ բարոյախօս մ'է.

—Ես ալ կարծեցի թէ կարեւոր բանի մը վրայ կը վիճէիք, ըսաւ Տիրան արհամարհական ձայնով մը. Մեզ նման երիտասարդաց կը վայլէ՞ միթէ այդ տեսակ փուճ բանի մը վրայ ժամավաճառ լինելով՝ բերան յոգնեցնել. Բարոյագիտութիւնը ծերերուն խօսակցութեան յարմար նիւթ մ'է.

—Կեցցե՛ս, պռաւօ՛, Տիրան, գոչեց Հայկակ, և դառնալով Միհրանի,—տեսա՞ք հիմայ, երկու խօսքով հիմնայատակ ըրաւ մեր ընդերկար վիճաբանութեան նիւթը.

—Մեր խնդիրը պարզել չէ այդ կերպիւ պատասխան մը տալը, գիտել տուաւ Միհրան առանց իւր լրջութիւնն աւրելու. Պարոն Տիրան կենամանք մը միայն ուղղեց բարոյականութեան, ո՛չ թէ անոր օգտակարութիւնը ջրեց.

—Կեցէ՛ք, բուն խնդիրն այդ չէ, գոչեց Հայկակ. խնդիրը սա է թէ,—լաւ մըտիկ ըրէք, Տիրան,—հաճոյից հեշտալի վայրկեաններն՝ բազմաթիւ գեղուհիներու գըրկաց մէջ փնտռելն աւելի՞ ընտրելի ու ախորժելի է՝ թէ օրինաւոր կնոջ մը.

—Բազմաթիւն աւելի համեղ և հարկաւոր է քան թէ մին, պատասխանեց Տիրան, սրիկայական թոյլ ժպիտ մ'ի շրթունըս. Միեւնոյն կերակուրը կրնա՞ք շարունակ ուտել, ո՛չ. վերջապէս կու գայ ժամանակ մը որ կը զզուիք, կը ձանձրանաք. Նոյնպէս է և գեղեցիկ սեռին համար. փոփոխութիւններ պէտք է . . .

—Այդ բոլորովին անիմաստ խօսք մ'է, ընդդիմախօսեց Միհրան. Նախ որ կերակուրներն իրարու չեն նմանիր, և տեսակ տեսակ կերակրոց տեսքն ու ներկայութիւն տեսակ տեսակ ախորժակներ կը բանան ի մեզ, որով միշտ միեւնոյն տեսակ կերակուրն ուտել զզուանք տալով կը դիմենք այլ տեսակոց. Երկրորդ, եթէ, այլազան կերակրոց գաղափարը չ'ունենայինք, մեր առջեւ հանապազ դրուած կերակուրը միշտ ախորժով պիտի ուտէինք. — Կա՞նայք երբէք իրարմէ տարբեր տեսակներ չ'ունին. հայուհին, հելլենուհին, իտալուհին, ֆրանսուհին, անգլուհին, չինուհին, հնդկուհին եւն. եւն. ամենքն ալ միեւնոյն կերպիւ ստեղծուած են, թէ եւ բարոյական ու ֆիզիքական դոյզն ինչ զանազանութիւններ ունենան. Արդ, եթէ այդ միեւնոյն կաղապարէ ձուլեալ կանանց մէջէն միայն համար բացուի ձեր ախորժակն, այն է սէրը, նա ձեր միշտ ընտրելի հաճոյ կերակուրը կը լինի, եթէ այլ և այլ պատճառներով երկպառակութիւն չը ծագի ձեր միջեւ. Իսկ եթէ, բաց ի ձեր սեպհական կերակրէն, երթաք ուրիշ տեղ եւս փնտռել նմանօրինակ կերակուր մը, այն ատեն գազան մ'էք դուք ո՛չ թէ բանաւոր մարդ. Այդ ատեն համար յայտնած այս դիտողութիւնս նո՛յնպէս և կանանց վերաբերմամբ իմանալու է փոխադարձաբար.

—Կը տեսնեմ որ պարոն Միհրանը քիչ մ'ուժգնութեամբ և վճռողաբար կը պարզէ իւր տեսութիւններ, կարծելով որ անկարող պիտի լինինք մենք իրեն պատասխանել, ըսաւ Տիրան հպարտութեամբ. Համեմատ չըլլալով հանդերձ իւր կարծեաց, երբ խօսակցութիւններ մէջ չունիմ ես ընտանիք կազմելու, եւ երիտասարդ գոլով պէտք ունիմ մարմնոյս մարմնային յագուրդ տալ զայն չքմեղելու համար, այն ատեն ի՞նչ ապարութիւն մէջ պիտի բերէք.

—Սա կրնամ ըսել թէ, լրբուհիներու սիրոյն համար վատնած ստակնիդ խնայողութեամբ կրնաք հաւաքել, և բաւական կըրիկ դրամագլուխ մ'ընելով ձեր սրտին համապատասխանող սիրտ մը ձեզ ընկերակից առնուլ. Ահա ա՛յն է երջանկութեան գաղափարը.

—Օհօ՜, անկարելի բաներ կ'ըսէք դուք.

—Անկարելի բան չէ այդ, երբ հաստատամտութիւն ունիք, չատ բան կարելի է.

—Ատոր մեծ համբերութիւն պէտք է, և երիտասարդ մ'այդչափ համբերութիւն չը կրնար ունենալ. Թողունք որ ես իմ մտաւոր ըմբռնումներս ու կարծիքներս ունիմ ամուսնական կենաց յարատեւութեան հաւասն ընծայելու. Եւ թէ, որ ամենամեծն է, մարդուս չը բաւեր մի կին, և գիտէք անշուշտ թէ մեծանուն բժիշկք ու բընախօսք հաստատած են թէ մարդուս կազմութիւնը բազմակնութեան ընդունակութիւն ունի ո՛չ թէ միակնութեան.

—Հաստատելով հանդերձ բնախօսական այդ վկայութիւն, գիտուն աշխարհը զայն օրինաց կարգն անցնել չէ առաջարկած բընաւ, մարդկութիւնն իւր յառաջադէմ ընթացքէն չը շեղեցնելու համար.

—Ահէկ միտքս եկաւ, աղաղակեց յանկարծ Հայկա՛, վերջացուցէ՛ք, տղա՛յք, այդ վիճաբանութիւնն և քիչ մ'ալ թուղթին վրայէն ընթեռնունք այդ նիւթը. Զարմանալի գրութիւն մը կայ քովս, գրեթէ մեր խօսած խնդրոյն վրայ նկատուող. Երբ կարդամ, ծիծաղելէն պիտի մարիք.

—Ուրեմն տասին անգամ առատ ջուր պատրաստեցէ՛ք, ըսաւ Նրբութեամբ Միհրան, մինչեւ Տիրան հետաքրքրութենէն կը պոռար.

—Տեսնե՛նք, տեսնե՛նք, ուսկի՞ց գտաք.

—Մեր պարոն Արամը տեսի՛լք մ'ունեցեր է և զայն գրի առնելով՝ ինձ ղրկեր է.

— Աստուա՛ծդ սիրե՛ս, բացագա՛նչեց Տիրան.

—Կեցէ՛ք կարդամ, մտի՛կ ըրէք.

Եւ դարակի մը մէջէն մի քանի թուղթէ բաղկացեալ գրութիւն մը հանելով՝ եկաւ նստաւ իւր ընկերաց քով, և հեգնական եղանակաւ մը թղթին տակէն մրմռաց.

—Դիւրա՛պայամիտ է սա մեր խենդ Արամը. և սնապաշտ. Իրաւ որ չատ ծիծաղելի է, մտի՛կ ըրէք.

—Վերնագիր ունի՞, վերնագիր, հարցուց Տիրան անհամբերութեամբ.

—Վերնագի՞ր, հապա՛, և գեղեցիկ ու դիւթական վերնագիր. ԵՐԿՈՒ ՈԳԻՆԵՐՆ.

—Հասկցուեցաւ, հետաքրքրական ըլլալու է. կարդացէ՛ք.

Միհրան ամենայն ուշադրութեամբ ունկնդրելու կը պատրաստուէր.

Եւ Հայկակ սկսաւ կարդալ.

(Շարունակելի) ԱՐՏԱՇԷՍ Մ. ՄԿՐԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի պէտս մանկանց

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ
ԵՐՈՒԱՆԴ Կ. ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ

151 երեսէ բաղկացեալ սոյն ընտիր դասագիրք կը պարունակէ ի սկզբանէ թուաբանութեան ցվերջ տասնորդական կոտորակաց հանդերձ առաւել քան հինգ հարիւր օրինակներով և խնդիրներով։

Իւրաքանչիւր կանոն ունի իրեն յարակից բազմաթիւ լուծեալ օրինակներ և խնդիրներ մանրամասն բացատրութեամբ։ Խնդրոց մեծագոյն մասը կը վերաբերի օսմանեան պետութեան արեւելեան դրացի կառավարութեանց յարաբերական գործոց որպիսի են դրամներու, չափերու, փոխանակութեան և այլն.

Կեդրոնատեղին է Պապը Ալի Ճատտէսի, Եւրոպական գրատուն, Աւաքել էֆ. Պիպեռճեանի քով։

1988 Գին 3 ղրուշ 17—20

ՓՕՂՈՍ Յ. ՃԻՆՏԻՃԱՆԵԱՆ

ՄՇՏՆՋԵՆԱՒՈՐ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
(Հարթաձեւ տախտակ)

Բովանդակութիւն.— Նախաբան.—Մեծ շրջանի մը (532 տարի) տարեգիրք.—Աղիւսակք՝ յորս նշանակեալ են ամեն տարւոյ շարժական տօներն, միջոցներն (օրական և շաբաթական) և հարսանիք.—Հնարք.—Նօթներեակք.—Կրկնակք.—Այսօր ամսոյն քանի՞ն է.—Ամսամուտ.—Օրագիւտ.—Անդրէասեան ձայնագիւտ.—Աղիւսակ Գասըմ—Խըտըրէլլէզի.—Պարզատումար օրացոյց՝ հանդերձ շարժական մասամբք աւուրց։

Յորմէ բազմադիմի պարագայից մէջ՝ միշտ կրնան օգտուիլ ամեն կարգի ազգայինք եւ մանաւանդ ԸՆՏԱՆԻՔ, և որ կրնայ ծառայել նաեւ իբրեւ օգտակար զարդ ինչ սենեկաց, գրասենեկաց, վարժարանաց եւն։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Գավաֆեան գրատուն, Զաքմաքճըլար-Եօգուշու, թիւ 20։ Գին 5 դահեկան։

2027 6—11

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ստորագրեալս, միակ ներկայացուցիչ Կիշար եղբարց գործարանին ի Ս. Հանրի, հանրածանօթ իւր յաճախակեալ արտադրութեանց ընտրութեամբ, մատակարար օսմ. կայս. կառավարութեան, երկաթուղեաց ընկերութեանց, փարչութեանց եայլն, պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց թէ ոմանք անուանց նմանութենէ մը օգտուելով կը քաղեն գինքը խաբելու համար, այսպէս ուրիշ գործարանաց վերագրելով այն արդար հռչակը զոր ձեռք բերած է Կիշար եղբարց տունը.

Ստորագրեալս կը յանձնարարէ Կիշար եղբարց տան բազմաթիւ յաճախորդներուն որ չխնդաւծանիւթոց վաճառականներու իրենց ծախած արտադրութեանց վրայ փընտռեն հետեւեալ նշանը

Guichard Frères à St. Henry (Marseille)

եթէ կ'ուզեն ամեն կերպիւ անստգիւտ ապրանք մը ստանալու վստահ լինիլ.

ՎԻԴԱԼԻ ՄՈՒՀՕ
Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր, Թիւ 12
2034 16—30

Պատիւ ունինք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Միքայէլ Միրան և Ստեփան Մեսրոպեան անուամբ հաստատեալ կալուածական գործոց Գործակալութիւնը, Ղալաթիա, Տէմիր խան, թիւ 3, խիստ չափաւոր գիներով փոխատուութիւն և կանխավճար կ'ընէ գրաւի վրայ, յանձնակատարութեամբ կ'ստանձնէ ամեն տեսակ գործեր թղթակցական պաշտօնատանց հետ, վաճառումն և գնումն անշարժ կալուածոց, վճարումն կալուածական տրոց, փոխանցումն, Թէսվիյէ-ինթիքալի և Վագըֆի փոխանցում, ինչպէս և նմանօրինակ ամեն տեսակ գործառնութիւններ։

ՄԻՔԱՅԷԼ ՄԻՐԱՆ ԵՒ ՍՏԵՓԱՆ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ
Գործակալք կալուածական գործերու
Ղալաթիա, Տէմիր խան, Թիւ 3
1914 27—30

ՏՈՔԹՈՐ ՋՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շիշլիի գաղղիական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վաղեմի ներքին բժիշկ Լիոնի եւ Սէնթ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), թղթակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի կոկորդի և Քթի հիւանդութեանց. Նեարդի եւ ելեկտրական դարմանաց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտներն (ժամ 10 էն 12) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկալթիի թիւ 75, կէս օրէն վերջ ի Ազամպօլ Պահճէ գաբու Մէրհամէթճեան դեղարանն թիւ 18, ուր ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ. 1699 8—81

ՄՕՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕՅԻ ՈՐԴԻՆ
ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐ
Մնաց մէկ հատոր

Ցարութիւն Քրիստափորեանի հրատարակած սոյն հետաքրքրաշարժ վիպասանութեան հինգերորդ հատորն եւս աւարտած ըլլալով, ի վաճառ հանուած է, կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց և ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներուն քով, Բերա Թիւնէլի դէմ Նալբանդեան գրատունն և չուկայի դուռը Սէֆէրճի խանի դէմ ծըխավաճառ Գէորգ աղայի քով. 2200

Մէն մի հատորի գինն է 10 ղրշ.

Ճ. Փ. ԲԱԳՐԻՆՈՍ

Պ. Ճ. Փ. Բագրինոս պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր մայրաքաղաքիս շրջակայից ու գաւառաց բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ, թողած լինելով իւր վաճառատունն Պօրսային դիմաց, թիւ 2, իւր առեւտրական գործերը կեդրոնացուցած է Թիւնէլի փողոց Եէնի-Ճամիի մօտ թիւ 39, 41 և 43 վաճառատանց մէջ. Հետեւաբար կը խնդրուի անոնցմէ որ կ'ուզեն ձմրան համար յիշեալ վաճառատուններէն գնել ամեն տեսակ ապրանք որը ծանօթ են թէ՝ իրենց ընտրութեամբ և թէ՝ աժանութեամբ, նոյն վստահութիւնն ունենալ որպէս յառաջագոյն, մանաւանդ որ Պ. Ճ. Փ. Բագրինոս ամեն զգուշութիւն յանձն առած է իւր վաճառատունն հարստացնելու համար Եւրոպայի լաւագոյն գործարաններէն եկած զանազան կտաւեղէններով. 2142 10—10

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Պահըր Սէֆիտ պօղազը թօփճը վէ խսթինքեամ ալայլարը իչուն իչպու պին իւչ եիւզ տէօրթ սէնէսի թշրինի սանիսի իպթիտասընտան իթիպարէն պիր սէնէլի քեամիլէ զարփընտա իւչ եիւզ պին գըյէտէն իւչ եիւզ օթուզ պէշ պին գըյէյէ գատար միւպայեաասընա լիւզում կէօրիւնէն լուհումը միւթենէվիյանըն պէհէր գըյէսի տէօրթ զուրուշա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ իշպու թշրինի էվվէլին եիրմի տօգուզընճը ճումա իրթեսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլեճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

25 թշրինի էվվէլ 1888 2212
Նօ. 49 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ալթընճը Նիզամիյէ Նալիճ Ֆըրգասը իչիւն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օլան էրզագ տան տագիգին պէհէր քիլէսի գըրք տէօրտ
Բիրինճին եէթմիշ
Կիւշթին եիւզ իքի
Սատէնին իւչ եիւզ օթուզ
Սօղանըն եիրմի ալթը
Թուզըն եիրմի տէօրթ
Զէյթին եաղըն եիւզ եէթմիշ պէշ
Սապօնըն եիւզ եիրմի
Հաթապըն իւչ
Քէօմիւրիւն եէտի
Շէքէրին եիւզ օն եէտի
Կազըն ալթմըշ
Ֆասուլեանըն էլլի
Խօպարմաչէթին իքի եիւզ սէքսէն պէշ
Շաիրին եիրմի տօգուզ
Սամանըն սէքիզ

Քիյաճըն օն պէշ փարայա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ, թըշրինի էվվէլը րումինին եիրմի տօգուզընճը կիւնիւ գարարը գաթիսի իճրա օլունաճաղընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

24 թըշրինի էվվէլ 1888 2211
Նօ. 48 2—3

AU CROISSANT ‖ Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ
94, Եուքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց, 94

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ
Արանց, երիտասարդաց եւ տղայոց համար

Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իւր վայելուչ և հաստատուն հանդերձներով.
Օ Գրուասան վաճառատունը ծանօթ է իբր ամեն տեղի աւելէ աժան վաճառող.

Ամառնային եղանակ

Ամբողջ քոսթիւմ, կապոյտ, սեւ-շագանակագոյն կամ ֆանթէզի շէվիօթէ, զուտ բուրդ, լաւ կարուածք, խնամոք կարուած	32 ֆրանք
Պանթալոն և ժիլէ կամ Ռէտինկօթ և ժիլէ՝ Բուսքինի ֆասոնէ կամ գծաւոր, վերջին նորաձեւութիւն	38 ֆրանք
Գծաւոր բանթալոն, հաստատութիւնն երաշխաւորեալ, վերջին նորելուկ	13 ֆրանք
Բարտէսիւ միօրինակ կամ գծաւոր, վայելուչ կարուածք, մեծ խնամքով կարուած	36 ֆրանք

1506

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՓԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 1799

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԻԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ աւելի քան	»	4,000,000
Տարեկան հասոյթ » »	»	7,500,000

Ընկերութիւնքս **ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ** կ'ապահովագրեն մթերանոցներու և բնակութեանց մէջ վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է ուրիշ 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Եօռւկիատիս խան.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ։ Եւրոպեան առաջնակարգ դրամատուներ ցոյց պիտի տան անոնց, որք Ընկերութեանցս վրայ տեղեկանալ կը փափաքին։ 2176

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸՐ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ օլան օթուզ պին չէքի հաթապըն իհթաօընա Թալիպ օլան, Թէշրինի էվվէլին եիրմի տօգուզունճու կիւնիւնէ գատար հէր կիւն մագամը Սէրասկէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 Թէշրինի էվվէլ 1888 2210
Նօ. 47 3—3

ՄԻ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ՏԵՍՆԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն
Ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եէնի բալք Գարաքէօյ,
120

Քարաքէօյի պողոցին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
([illegible]) 1761

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՀԱԳԻՆ ԶԵՂՉՈՎ

Պ. ՄԷՅՖՈՒՐ

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ (Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ)
3, Եոքիւշճիլար փողոց, Ղալաթիա

Վաճառումն սկսած է Հոկտեմբեր 3/15ին

Ծան. Բոլոր գիները նշանակուած են դրամով.

Գտակներ, Գուլպայ, Բաճկոնակ, Հովանոց, Գաւազան, Բարիզեան շապիկ, Ամեն տեսակ փողպատ, Կրծկալի ձեռնոց, Մառմօպոլ, Ֆլանէլ, Ծածկոցք, Մէրինօս, Թաշկինակ, Ճամբորդութեան առարկայք, Սընտուկք, Կաշեայ առարկաներ, Գահարկղներ և Արծաթեայ ժամացոյցք եւ այլն։

10 % զեղչ այն ամեն ապրանաց վրայ որոց գները չեն նշանակուած ցրուեալ Ազդագրերուն վրայ։

2135 Ժ. ՏԸԼՈՐՄ
18—26 Յաջորդ Պ. ՄԷՅՖՈՒՐ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՑՊԸԼ ՀԱՌՆՋ

ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ
ԱՑՑԵՏՈՄՍՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Յաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը Թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ գրիչ, թանաք, պայուսակ, գրապանակ եւ եւն. 736

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ Պ. ՌՈՒՄՊԼԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

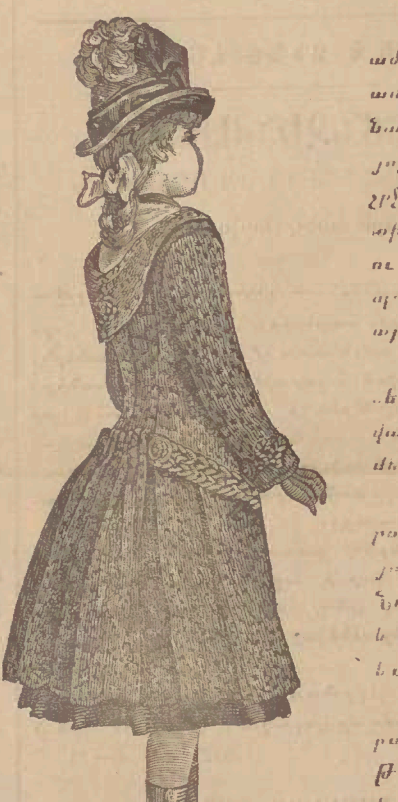

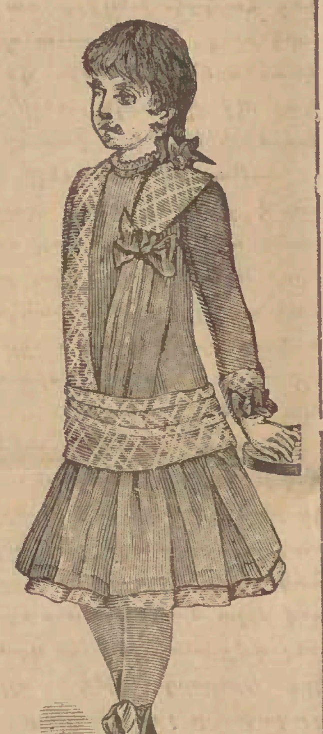

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէններ, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կիսաշրջազգեստներ, քոռսէներ, սեղանի համար ճերմակեղէններ, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ, նոյնպէս Անգլիոյ, Իտալիոյ և Եւրոպական այլ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարժէք փոխանակաւ և կամ Թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

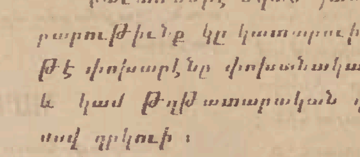

ՌՈՒՍԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ի ՊԵՏՐՍՊՈՒՐԿ

1860 Т.Р.А.Р.М. С.ПЕТЕРБУРГ

ТОВАРИЩ.РОСС.АМЕРИКАНСК. РЕЗИН.МАНУФАКТ.

RUSSIAN-AMERICAN INDIA RUBBER C°

Յատուգրեալ, Ներկայացուցիչ յիշեալ գործարանին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ տեսնելով այն յաջողութիւնը զոր ունեցան ձեռա. ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐՆ իրենց վայելչութեան և հաստատութեան պատճառաւ, անոնց շատ մը կեղծերը ջինուած են. եւ հետեւաբար անոնք որք կ'ուզեն բուն ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐԸՆ գնել, պարտին ուշադրութիւն ընել գործարանի նշաններուն որք դրոշմուած են մուճակներուն ներքնակին վրայ։

Փոքրաքանակ կը ծախուի բոլոր կօշկակարաց քով Լ. Ճ. ՄԷՐՃԱՆՈՖ
Պաղչէ-Գափու, Պոլիս, Ներկայացուցիչ ընկերութեան
12—25 2085 մեծաքանակ վաճառման համար։

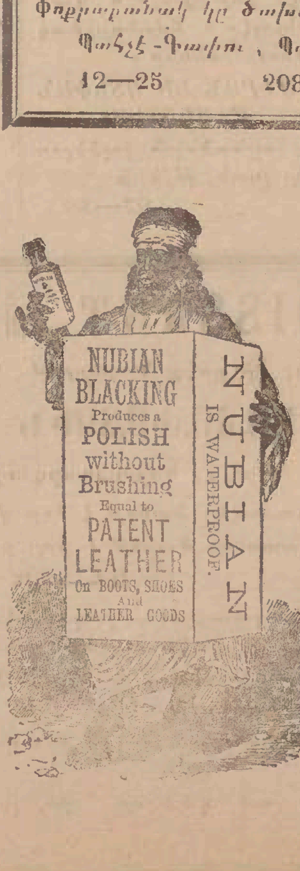

NUBIAN BLACKING Produces a POLISH without Brushing Equal to PATENT LEATHER On BOOTS, SHOES And LEATHER GOODS
NUBIAN IS WATERPROOF.

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ըլլան ջուրի և խոնաւութեան։ Ցեխը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամեն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեամանները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկայն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Ապա փայլըն հեղուկէն քսել, կա՛մ սպունգի կտորով մը կա՛մ վրձինով։ Թրջուած մասերն այնքան ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԼԷՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պանքալարոյին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2168

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

Ա. Լ'ԷՍՔԻՒԼԱԲ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՐԻԶՆԵՐ

ԿԱՄ

ՓԱՅՏԻ ՄԱՆԱԾՈՅԷ ԿԱՊԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Կառավարութենէն արտօնեալ Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ
Յանձնարարեալ բոլոր բժիշկներէն

Այս կապերն յարմարագոյն գտնուած են թէ՛ բժիշկներէն և թէ՛ զայնս գործածողներէն։

Այս նոր կապերուն առաւելութիւնք հետեւեալներն են.

1. Ծծելու հզօր կարողութիւն, այնպէս որ մէկ կապ մը կը բաւէ այնտեղ ուր առաջ բազմաթիւ կապեր անհրաժեշտ էին։ (Փայտի մանածոյն իւր ծանրութեան 12 անգամը կը ծծէ։)
2. Փայտեայ մանածոյին մասնաւոր յատկութիւնն է հակասեպտիկութիւնը։
3. Կապը միշտ [illegible] է և հանդարտ [illegible]։
4. Հիւանդ մարմինը կարենալով ազատօրէն շարժել, միշտ չոր կը մնայ գործածութեան միջոցին։
5. Այս կապերը դիւրաւ կրնան ցրուիլ և հանուիլ։ Կը բաւէ [illegible] ջրին մէջ թողուլ կամ [illegible] մը կապել երկու ծայրերէն։
6. Այս կապերուն ԶԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՆ պատճառաւ կարելի է մէկդի նետել զայնս գործածութենէն յետոյ, որ ճերմակեղէնի մաքրութեան և խնայողութեան տեսակէտով շատ կարեւոր է։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են Դեղարան Տէլլա Սուտա, Թոմփսըն Սըլաքի, Ֆրանսական Բանդրա, Բրիտանական դեղարան և Պ. Անտոնիադիս (Բերա), Ս. Դասգալաքի, Թիթոս և Աքէսիմօփուլօս (Ղալաթիա), Տ. և Մ. Մէլիքի, Ժ. Արէլ (Պոլիս)։

Պ. Հ. Հարդմանի և Քիուլնիկի գործարանն ի Հայտէնհայմ մասնաւորապէս կը յանձնարարէ բժշկաց և դեղագործաց՝ իւր վիրաբուժական զանազան կերպասներուն, բժշկական այլ և այլ պատրաստութեանց համար, ինչպէս և վիրաբուժութեան և դեղագործութեան մէջ գործածեալ զանազան առարկայից պատճառաւ։

Այս բոլոր նիւթերը կը գտնուին վերոյիշեալ դեղատանց մէջ։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Ֆիլիպ Պէլէ. Ֆընտըգլեան խան, Պոլիս։ 1922 15—26

[illegible]

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻԾ

Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

Մատակարար Օսմանեան Ծովային Նախարարութեան
(Պաղչէ գափու Ճէլալ Պէյ խանի դէմ, Թիւ 9)

Ըստ խնդրանաց արգոյ յաճախորդաց, այս անգամ Միթերանոցիս մէջ ճիւղ մը հաստատած եմ լուսանկարաց վերաբերեալ ամեն պիտոյից համար։ Յաճախորդք խիստ գոհ պիտի մնան թէ՛ վաճառուց մաքրութեան եւ թէ գնոց չափաւորութեան մասին. Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Մոնքովէնի չոր բլաքները նոյն իսկ Բարիզի հռչակաւոր տան՝ Վիէննայի եւ Բարիզի ցուցահանդէսներէ ոսկի եւ արծաթի չքաղրամներով օժտեալ է՝ Ֆօլէրի չոր բլաքներն որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր բլաքները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուաւոր լուսանկարք փորձով հաստատած են. Կը գտնուի օպճէկթիֆ, չանպըր նուար եւ քասէթ, ալպիւմինի լաւ տեսակ թուղթեր, բոռոզլէնէ եւ ապակէ եւ քառակօն տեսակ բիւվէթներ, մանէկէնի լամբեր եւ զանազան պարտեզներ ու շաշեր եւ այլ այլ տեսակ դեղորայք.

Ֆօլէրի բլաքները փորձել ուզող Պոլսոյ եւ գաւառաց լուսանկարք կրնան օրինակ ստանալ ձրիաբար եւ անձամբ փորձել սոյն բլաքները.

Միթերանոցս Ֆօլէրի եւ Մոնքովէնի բլաքներուն Պոլսոյ եւ Արեւելեան Րումելիի համար միմիայն կեդրոնատեղին է։ 1668

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Guerlain de Paris.

15, *Rue de la Paix*.

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՆՔ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹԵՐԸ Eau de Cologne Impériale. Sapoceti, օճառ արդուզարդի համար։ Ambrosial cream, օծանելու ջուր սափրելու մարդոց համար։ Crême de Fraises մորթը կակուղցնելու համար։ Poudre de Cypris զովացնելու եւ ճերմկցնելու համար մորթը։ Stilboïde փայլ տալու համար մազերուն և մօրուքին։ au Athénienne et Eau lustrale հոտ խնկելու և մաքրելու համար գլուխը։ Alcoolat de Cochlearia ակռաներու համար։ Eau de Chypre արդուզարդի համար։ Թաշկինակի համար հոտաւէտ նիւթեր՝ Héliotrape, Pao Rosa, Shore's caprice, Maréchale Duchesse, Marie Christine. Imperial Russe. 1808 22—26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 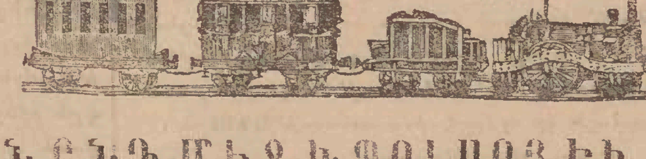 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 14 Օգոստոս (Ն. Տ.) 1888, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	52	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	2							
	Առաւօտ								Իրիկուն																
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 33	7 —	7 55	8 31	9 20	9 50	10 45	11 15	1 10	2 35	3 45	4 35	5 5	5 20	6 4	6 34	7 10	8 15	...	...	...	...	...	...	...
Գում—գաբու	6 42	7 14	8 10	8 40	9 29	9 59	10 54	11 24	1 19	2 44	3 54	4 44	5 14	5 29	6 13	6 43	7 19	...	...	...	...	...	...	...	...
Ենի—գաբու	6 46	...	8 14	8 44	9 33	10 3	10 58	11 28	1 23	2 48	3 58	4 48	5 18	...	6 17	6 47	7 23	...	...	...	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	—	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 52	...	8 20	8 50	9 39	10 9	11 4	11 34	1 29	2 54	4 4	4 54	5 24	...	6 23	6 53	7 29	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 57	7 27	8 25	8 55	9 44	10 14	11 9	11 39	1 33	2 59	4 9	4 59	5 27	5 38	6 28	6 56	7 35	...	...	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 50	8 36	9 7	9 55	10 26	11 20	11 51	1 45	3 10	4 21	5 11	...	5 50	6 40	...	7 47	...	...	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	7 18	8 3	...	9 16	...	10 35	— ...	12 2	1 54	...	4 30	5 20	...	5 59	6 49	...	7 57	...	...	...	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	8 13	...	...	...	...	— ...	12 10	...	...	...	...	...	...	...	...	8 5	...	...	...	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	1	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	51							
	Առաւօտ									Իրիկուն															
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	1 27	...	...	...	...	...	...	...	6 54	...	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 30	7	...	8 2	...	9 20	...	10 45	...	1 36	2 35	...	4 35	...	5 41	6 4	...	7 7	...	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	...	8 11	8 41	9 30	10	10 55	11 25	1 46	2 45	3 55	4 45	...	5 51	6 14	...	7 22	...	...	...	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 55	7 24	...	8 25	8 55	9 44	10 14	11 9	11 39	1 58	2 59	4 9	4 59	5 42	6 3	6 28	7 4	7 39	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 59	7 28	...	8 29	8 59	9 48	10 18	11 13	11 43	2 2	3 3	4 13	5 3	5 46	...	6 32	7 8	...	...	...	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ենի—գաբու	7 5	7 34	...	8 35	9 5	9 54	10 24	11 19	11 49	2 8	3 9	4 19	5 9	5 52	...	6 38	7 14	...	...	...	...	...	...	...	...
Գում—գաբու	7 9	7 38	...	8 39	9 9	9 58	10 28	11 23	11 53	2 12	3 13	4 23	5 13	5 56	6 12	6 42	7 18	7 51	...	...	...	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 17	7 46	8 15	8 47	9 17	10 6	10 36	11 31	12 1	2 20	3 21	4 31	5 20	6 4	6 20	6 50	7 26	8	...	—	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վագոններ. 576